
Aika 19.04.2022, klo 18:18 - 20:17

Paikka Vantaan kaupungintalon valtuustosali (os. Asematie 7)

Käsitellyt asiat

- § 38 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 39 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 40 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimus**
- § 41 HUS-yhtymän perussopimuksen hyväksyminen**
- § 42 Toimialajohtajien virkojen perustaminen**
- § 43 Hyvinvointialuejohtajan virkavaali**

Lisäpykälät

- § 44 Valtuustoaloitteet**

Saapuvilla olleet jäsenet

Sirkka-Liisa Kähärä, puheenjohtaja
Paula Lehmuskallio, 1. varapuheenjohtaja
Anne Karjalainen, 2. varapuheenjohtaja
Anitta Orpana
Anniina Pylsy
Anssi Aura
Antero Eerola
Eva Tawasoli
Eve Rämö
Funda Demiri
Gashaw Kaisa Bibani
Hanna Holmberg-Soto
Heli Hakala
Ida Tamminen
Inna Kallioinen
Janne Hartikainen
Jari Sainio
Jouko Jääskeläinen
Jouko Lindtman
Jussi Saramo
Jüri Linros
Kai-Ari Lundell
Laura Tulikorpi
Lauri Kaira
Maarit Raja-Aho
Marja Ahava
Marja Suomela
Marjo Vacker
Markku Pyykkölä
Matilda Stirkkinen
Mika Kasonen, saapui 19:10
Mika Niikko
Minttu Sillanpää
Nina Nummela
Olga Gilbert
Otso Kivimäki
Patrik Karlsson
Pia Lohikoski
Pirjo Luokkala
Pirkko Letto
Ranbir Sodhi
Reija Friman
Riitta Särkelä
Sakari Rokkanen
Sami Kanerva
Satu Ek
Sirpa Siru Kauppinen
Soile Eriksson

Susanna Kaiju
Suvi Karhu
Säde Tahvanainen
Tanja Aidanjuuri
Tarja Eklund
Teemu Purojärvi
Terhi Enjala
Tia Seppänen
Tiina Keskimäki
Tiina Tuomela
Timo Laaninen
Tuija Haapalainen
Tuire Kaimio
Ulla Kaukola
Ulla-Maija Kopra
Nina Korventaival, varajäsen
Sini Syrjäläinen, varajäsen
Otto Aalto, varajäsen
Sari Linnansalmi, varajäsen
Timo Juurikkala, varajäsen
Markku Weckman, varajäsen
Sirpa Peura, varajäsen, poistui 19:10

Muut saapuvilla olleet

Riikka Liljeroos, Päätöksenteon valmistelupäällikkö, sihteeri
Timo Aronkytö, Hyvinvointialueen muutosjohtaja
Jukka Hako, Aluehallituksen varsinainen jäsen
Jyrki Landstedt, Pelastustoimen muutosjohtaja
Olli Huuskonen, Sote-valmistelun muutosjohtaja
Mikko Hokkanen, Hallintovalmistelujohtaja
Jenna Pajari, Juristi

Poissa

Erika Veltheim
Kimmo Kiljunen
Sari Multala
Sari Viinikainen
Tuukka Saimen
Vaula Norrena

Allekirjoitukset

Sirkka-Liisa Kähärä
Puheenjohtaja

Riikka Liljeroos
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Antero Eerola

Satu Ek

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla (<https://vakehyva.cloudnc.fi>) tiistaista 26.4.2022 klo 12.00 lähtien.

Pöytäkirjanpitäjä Riikka Liljeroos

§ 38**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Hallintosäännön 103 §:n mukaan aluevaltuuston kokouskutsu laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Kokouskutsun antaa aluevaltuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 4 päivää ennen aluevaltuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Ehdotus

Aluevaltuusto päättää todeta kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Aluevaltuusto päätti yksimielisesti todeta kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Lisäksi aluehallitus päätti myöntää kokoukseen puhe- ja läsnäolo-oikeuden sote-valmistelun muutosjohtaja Olli Huuskoselle, pelastustoimen muutosjohtaja Jyrki Landstedtille, hallintovalmistelujohtaja Mikko Hokkaselle sekä juristi Jenna Pajarille.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

§ 39**Pöytäkirjan tarkastaminen**

Hallintosäännön 119 §:n mukaan aluevaltuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään hyvinvointialuelain 112 §:ssä. Aluevaltuusto valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan. Pöytäkirja voidaan tarkastaa yksittäisen asian osalta jo kokouksessa. Pöytäkirja voidaan tarkastaa sähköisesti. Pöytäkirja laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Ehdotus

Aluevaltuusto päättää:

1. valita kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan;
2. että tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla (<https://vakehyva.cloudnc.fi>) tiistaista 26.4.2022 klo 12.00 lähtien.

Päätös

Aluevaltuusto päätti yksimielisesti:

1. valita kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan seuraavasti: Antero Eerola ja Satu Ek;
2. että tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla (<https://vakehyva.cloudnc.fi>) tiistaista 26.4.2022 klo 12.00 lähtien.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

§ 40**Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimus**

VAKEDno-2022-104

Liitteet

- 1 Yhteistoimintasopimus Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksesta.pdf
 - 2 Samarbetsavtal om Mellersta Nylands räddningsverk.pdf
- Verkkajulkisuus rajoitettu

Aluehallitus 7.4.2022 § 40**Kuvaus**

Nykyinen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on toiminut vuodesta 2004 alkaen 8 kunnan (Vantaa, Kerava, Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää, Pornainen, Hyvinkää ja Mäntsälä) yhteisenä pelastuslaitoksena, Vantaan toimiessa isäntäkuntana. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu pelastustoimen järjestämisestä siirtyy edellä mainituilta 8 kunnalta Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta annettu laki 616/2021 tuli voimaan 1.7.2021. Lain 58 §:n mukaan Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden tulee sopia 31.5.2022 mennessä nykyisen Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta hyvinvointialueiden kesken.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta ei tarvitse jakaa, mikäli hyvinvointialueet solmivat 31.5.2022 mennessä yhteistoimintasopimuksen yhteisestä pelastuslaitoksesta. Nykyisen pelastuslaitoksen jakaminen kahtia lisäisi molempien hyvinvointialueiden pelastustoimen kustannuksia, heikentäisi voimavarojen joustavaa käyttöä sekä palveluiden laatua ja saatavuutta.

8.9.2021 Vantaan ja Keravan sekä 15.9.2021 Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaiset toimielimet päättivät solmia sopimuksen valmistelusta, jolla tähdättiin yhteisen pelastuslaitoksen perustamiseen. Tämä työ tehtiin osana Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen valmistelua tiiviissä yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun kanssa.

Ministeriöiden kanssa käydyissä neuvotteluissa todettiin, että yhteinen pelastuslaitos voidaan perustaa lain hyvinvointialueesta (611/2021) 7 §:n mukaisesti siirtämällä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämisvastuu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Yhteinen pelastuslaitos sijoittuisi hallinnollisesti Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Vantaan kaupungilta saadussa selvityksessä listatut nykyisen pelastuslaitoksen omaisuus, sopimukset, vastuut ja henkilöstö siirtyisivät perustettavalle yhteiselle pelastuslaitokselle eli Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.

Yhteistoimintasopimuksessa määritetään mm. yhteisen pelastuslautakunnan jäsenten lukumäärä ja sen tehtävät sekä hyvinvointialueiden maksuosuuksien perusteet yhteisestä pelastuslaitoksesta. Pelastuslaitoksen kiinteistökulut kohdennetaan suoraan hyvinvointialueelle aiheuttamisperiaatteen mukaan 1.1.2023 alkaen. Muut pelastustoimen kulut kohdennetaan vuonna 2023 vuoden 2022 kuntaosuuksien suhteella. Siirtymäkauden jälkeen vuonna 2028 muut pelastustoimen kulut jaetaan hyvinvointialueille 50 % asukaslukujen suhteessa ja 50 % pelastustoiminnan kapasiteettimallin mukaisesti.

Mikäli hyvinvointialueet eivät solmi yhteistoimintasopimusta, tulee nykyinen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos jakaa hyvinvointialueiden kesken 31.5.2022 mennessä. Jos näin ei tehdä, valtioneuvosto päättää henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta sekä muista pelastustoimen järjestämisvastuun siirtämisen välttämättömistä asioista, joista hyvinvointialueet eivät ole sopineet.

Ehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteisen pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen.

Kokouskäsitely

Pelastustoimen muutosjohtaja Jyrki Landstedt ilmoitti olevansa esteellinen ja että tulee poistumaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (palvelussuhdejäävi). Aluehallitus päätti kuitenkin kuulla häntä asiantuntijana asian käsittelyn aikana. Lisäksi asiantuntijaksi saapui pelastuslaitoksen valmistelujohtaja Jussi Rahikainen klo 17.20. He poistuivat ennen päätöksentekoa klo 17.39.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti keskustelun jälkeen.

Päätöksenteon jälkeen Jyrki Landstedt saapui takaisin kokoukseen klo 17.41.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteisen pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi.

Ehdotus

Aluevaltuusto 19.4.2022

Aluevaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan Vantaan ja Keravan sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteisen pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

§ 41

HUS-yhtymän perussopimuksen hyväksyminen

VAKEDno-2022-93

Liitteet

- 1 Pöytäkirjanote Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä 28.03.2022 §45
- 2 Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän ehdotus HUS-yhtymän perussopimukseksi 28.3.2022
- 3 Förslag till beslut - rättad den 11.4.2022
- 4 Godkännande av grundavtalet för HUS-sammanslutningen - Förslag till beslut Svensk version

Aluehallitus 7.4.2022 § 43

Perustelut

Uudenmaan erilliskorkeakoulu ja HUS-yhtymä

Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti vuonna 2019 hallitusohjelmaan sisältyvän Uudenmaan erilliskorkeakoulun selvityksen. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa vaihtoehtoja sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestämiseksi Uudellamaalla. Selvityksen lähtökohtina olivat alueen kuntien vahva yhteinen tahdonilmaus siitä, että Uudestamaasta ei tulisi yhtä hyvinvointialueita muiden maakuntien tapaan. Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (jatkossa HUS) tulisi säilyttää erikoissairaanhoidon palvelujen tarjoajana jatkossakin koko Uudenmaan alueella.

Erilliselvitykseen sisältyi nimenomaisesti erikoissairaanhoidon käsittelevä alatyöryhmä, jossa olivat mukana HUSin, Uudenmaan kuntien sekä sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijat. Tämän työryhmän suositukset sisällytettiin laajempaan selvitykseen, joka valmistui joulukuussa 2019 ja sen ehdotukset sisällytettiin hallituksen esitykseen hyvinvointialueiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaan lainsäädännöksi (HE 241/2020), pääasiassa lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021, jatkossa Uusimaa-laki). Selvitys on lisämateriaalina 1.

Hallituksen esitys (HE 241/2020) hyväksyttiin eduskunnassa keväällä 2021. Uudistuksessa vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kullekin hyvinvointialueelle siirtyy myös kunnissa siirtyvissä tehtävissä työskentelevä henkilöstö. Tästä poiketen Helsinki järjestää sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut jatkossakin itse kaupunkina, eikä Helsingin henkilöstö siirry hyvinvointialueiden palvelukseen.

Lisäksi Uudenmaan erilliskorkeakoulun myötä nykyisen HUS-kuntayhtymän tilalle perustetaan uusi, hyvinvointialueesta annetun lain 58 §:n (611/2021, jatkossa hyvinvointialuelaki) mukainen hyvinvointiyhtymä, HUS-yhtymä. Uusimaa-lain 13 §:n mukaan HUS-yhtymä perustetaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella (perussopimus). HUS-yhtymälle siirtyy suoraan lain nojalla HUS-kuntayhtymän omaisuus ja henkilöstö. Tästä huolimatta HUS-yhtymässä on kuitenkin kyse täysin uudesta oikeushenkilöstä, joka perustetaan yhtymän jäsenten toimesta yhtymän perussopimuksen hyväksymisellä, ja joka toimii eri sääntelykehikossa kuin nykyinen HUS-kuntayhtymä.

HUS-yhtymällä on laissa säädetty järjestämisvastuu tietyistä terveydenhuollon palveluista ja velvollisuus ylläpitää yliopistollista sairaalaa. Lisäksi HUS-yhtymällä on järjestämisvastuu niistä palveluista, jotka on sovittu sen vastuulle järjestämissopimuksessa.

Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä

Väliaikaisesta HUS-valmisteluryhmästä säädetään sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä annetun lain (616/2021, jatkossa voimaansäätämislaki) 9 §:ssä.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tehtävistä säädetään voimaansäätämislain 11 §:ssä. Sen mukaan väliaikainen HUS-valmisteluryhmä valmistelee ehdotuksen HUS-yhtymän perussopimukseksi. Lisäksi sen on valmistettava ne asiat, jotka ovat HUS-yhtymän perustamiseksi ja toiminnan käynnistämiseksi välttämättömiä käsitellä yhtymän ylimmän toimielimen kokouksessa, Uudenmaan aluevaltuustojen kokouksessa tai Helsingin kaupunginvaltuustossa.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tehtävistä HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen ensimmäisen kokouksen valmistelussa säädetään voimaansäätämislain 46 §:ssä. Väliaikaisen valmisteluryhmän työ päättyy, kun HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin on valinnut yhtymän yhtymähallituksen. Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tekemä ehdotus on pohjaesityksenä yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen käsittelyssä.

HUSin hallituksen päätöksen 27.9.2021 § 143 mukaisesti väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän toiminnasta aiheutuvat kustannukset rahoitetaan sitä varten myönnetystä valtionavustuksesta (VNA hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022, A 664/2021). Asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaisesti HUS-kuntayhtymälle avustusta myönnetään enintään 75 000 euroa vuonna 2021 ja enintään 75 000 euroa vuonna 2022.

Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä asetettiin HUS-kuntayhtymän hallituksen päätöksellä 27.9.2021 § 143. Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaiset valmistelutoimielimet (VATE), Helsingin kaupunki ja HUS-kuntayhtymä kukin nimesivät valmisteluryhmään yhden jäsenen ja varajäsenen. Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän puheenjohtajana ja esittelijänä on toiminut Helsingin kaupungin nimeämä jäsen.

Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän järjestäytyi 7.10.2021. Järjestäytymiskokouksessa hyväksyttiin valmisteluryhmän kokous- ja päätöksentekomenettely ja työtavat sekä valittiin asiantuntijasihteeristö. Asiantuntijasihteeristö on vastannut kokousasioiden valmistelusta väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän päätösten mukaisesti. Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä on kokoontunut 28.3.2022 mennessä 16 kertaa. Osana valmistelua väliaikainen HUS-valmisteluryhmä on tavannut Helsingin yliopiston ja HUS-kuntayhtymän henkilöstöjärjestöjen edustajia.

HUS-yhtymän valmistelun tueksi perustettiin Uudenmaan tasoinen poliittinen seurantaryhmä, johon Uudenmaan hyvinvointialueiden väliaikaiset valmistelutoimielimet ja Helsingin kaupunki ovat nimenneet edustajansa. Poliittinen seurantaryhmä kokoontui 17.12.2021, 18.1.2022, 17.2.2022 ja 22.3.2022. Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän puheenjohtaja raportoi poliittisen seurantaryhmän kokouksissa perussopimusvalmistelun etenemisestä.

Voimaansäätämislain 16 §:n mukaisesti ensimmäiset aluevaalit toimitettiin sunnuntaina 23.1.2022. Vaaleissa valittujen aluevaltuustojen toimikausi alkoi 1.3.2022. Aluevaltuustojen järjestäytyttyä poliittisen seurantaryhmän korvasi Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin nimeämistä luottamushenkilötaustaisista edustajista koostuva kokoonpano, joka kävi perussopimuksen hyväksymistä varten tarvittavat poliittiset keskustelut. Neuvottelujen tavoitteena oli alueiden yhteisen näkemyksen muodostaminen, jotta perussopimuksen käsittely toimielimissä onnistuu voimaansäätämislain mukaiseen määräaikaan mennessä. Poliittiset neuvottelut pidettiin 9.3.2022 ja 22.3.2022.

Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä päätti 28.3.2022 antaa ehdotuksensa HUS-yhtymän perussopimukseksi ja sen perusteluiksi. Ehdotettu perussopimus vastaa 22.3.2022 päättyneiden poliittisten neuvottelujen lopputulosta.

Yleistä HUS-yhtymään sovellettavasta lainsäädännöstä

Uusimaa-lakia sovelletaan Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden lisäksi HUS-yhtymään sen järjestäessä sosiaali- ja terveydenhuoltoa. HUS-yhtymään sovelletaan lisäksi, mitä hyvinvointialuelain 8 luvussa säädetään hyvinvointiyhtymästä, ellei Uusimaa-laissa toisin säädetä. Lisäksi HUS-yhtymään sovelletaan mitä hyvinvointialuelain 15 §:ssä säädetään hyvinvointialueen lainaottovaltuudesta sekä mitä mainitun lain 16 §:ssä säädetään investointien ohjauksesta. HUS-yhtymään sovelletaan myös mainitun lain 17–20 §:n säännöksiä valtion takauksesta, 21 §:ää valtakunnallisesta toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksesta ja 33 §:ää kansalliskielilautakunnasta.

HUS-yhtymän järjestäessä Uusimaa-lain nojalla terveydenhuoltoa siihen sovelletaan lisäksi, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jatkossa sote-järjestämislaki) 4, 5, 8–20, 22–26, 29, 30, 32 ja 34–39 §:ssä, 6 ja 7 luvussa sekä 56, 57, 59 ja 61 §:ssä säädetään hyvinvointialueesta. Mainitut säännökset koskevat pääasiassa järjestämisvastuun sisältöä sosiaali- ja terveydenhuollossa, kuten velvollisuutta tarjota saavutettavia palveluja ja yhteensovittavia palveluja sekä muun muassa palvelujen hankinnan periaatteita, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden huomioimista sekä yliopistollisen sairaalan ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Uusimaa-lain perustelujen mukaan edellä mainittu tarkoittaa sitä, että lähes kaikkia sote-järjestämislain säännöksiä sovelletaan HUS-yhtymään. Lisäksi perusteluissa todetaan, että HUS-yhtymä mainitaan sote-järjestämislaissa nimenomaisesti joissain kohdissa, joissa on tarve mainita HUS-yhtymä sen tehtävän (esim. 34 § yliopistollinen sairaala) perusteella. HUS-yhtymään sovelletaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään terveydenhuollon järjestämisestä.

Yleistä HUS-yhtymän perussopimuksesta

HUS-yhtymä perustetaan nykyisten kuntayhtymien tapaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välisellä perussopimuksella. HUS-yhtymää ei näin ollen perusteta suoraan lain perusteella, vaan se saa oikeushenkilön aseman vasta perussopimuksen hyväksymisellä.

Hyvinvointialuelain 59 §:ssä säädetään hyvinvointiyhtymän perussopimuksen vähimmäissisällöstä. Perussopimus on Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden välinen sopimus, joten HUS-yhtymä, joka sopimuksella perustetaan, ei ole sopimusosapuoli. Perussopimus ja siinä ilmaistu Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden tahto on HUS-yhtymän toiminnan lähtökohta.

Hyvinvointialuelain 59 §:n mukaisesti perussopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) hyvinvointiyhtymän nimestä, kotipaikasta ja sen jäsenenä olevista hyvinvointialueista;
- 2) hyvinvointiyhtymän tehtävistä;
- 3) yhtymäkokousedustajien tai yhtymävaltuuston jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista;
- 4) hyvinvointiyhtymän muista toimielimistä sekä niiden tehtävistä, päätösvallasta ja koollekutsumisesta;
- 5) siitä, mikä hyvinvointiyhtymän toimielin valvoo hyvinvointiyhtymän etua, edustaa hyvinvointiyhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset;

- 6) jäsenenä olevien hyvinvointialueiden osuudesta hyvinvointiyhtymän peruspääomaan sekä jäsenenä olevien hyvinvointialueiden osuudesta hyvinvointiyhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista hyvinvointiyhtymän taloutta koskevista asioista;
- 7) hyvinvointiyhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta;
- 8) hyvinvointiyhtymästä eroavan hyvinvointialueen ja toimintaa jatkavien hyvinvointialueiden asemasta;
- 9) hyvinvointiyhtymän purkamisesta ja loppuselvityksen suorittamisesta;
- 10) talouden ja toiminnan seurantajärjestelmästä ja raportoinnista jäsenenä oleville hyvinvointialueille.

Perussopimuksessa voidaan myös sopia, että sopimuksessa sovituisissa asioissa päätöksen tekemiseen vaaditaan määräänemmistö.

Ehdotetun perussopimuksen yksityiskohtaiset perustelut

1 Luku – Yleiset määräykset

1 § Hyvinvointiyhtymän nimi ja kotipaikka

HUS-yhtymän nimi perustuisi Uusimaa-lain 4 lukuun, jossa säädetään HUS-yhtymän perustamisesta. Yhtymän kotipaikka määräytyisi sen mukaan, missä kunnassa sen hallintoa hoidetaan. HUS-yhtymän hallintoa hoidettaisiin Helsingissä.

2 § HUS-yhtymän jäsenet

Uusimaa-lain 4 §:n mukaan erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämiseksi Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on velvollisuus kuulua HUS-yhtymään. Uudenmaan hyvinvointialueet ovat Länsi-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Vantaan ja Keravan sekä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueet.

HUS-yhtymä ja sen jäsenet tekisivät keskenään kiinteää yhteistyötä niille laissa säädettyjen ja tässä perussopimuksessa sekä muissa sopimuksissa määrättyjen vastuiden ja tehtävien hoitamiseksi. Kiinteällä yhteistyöllä tarkoitettaisiin paitsi lakisääteistä yhteistyötä esimerkiksi järjestämissopimuksen, perussopimuksen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä valmiuden ja varautumisen suhteen, myös kiinteää viranhaltijatason yhteistyötä esimerkiksi toiminnan ja talouden kehittämiseksi.

2 Luku – Tehtävät, strategia ja ohjaus

3 § HUS-yhtymän tehtävät

HUS-yhtymä olisi hyvinvointialuelain 58 §:n mukainen hyvinvointiyhtymä. Se poikkeaisi kuitenkin muista hyvinvointiyhtymistä siten, että sillä olisi erikseen laissa säädettyä järjestämisvastuuta. HUS-yhtymän tehtävät määrittyisivät perussopimuksen, sille laissa säädetyn järjestämisvastuun sekä Uusimaa-lain 9 §:n mukaisen järjestämissopimuksen kautta.

Ehdotetun perussopimuksen 3 §:n 1 momentti koskisi palveluja, joista HUS-yhtymällä on järjestämisvastuu lain tai järjestämissopimuksen nojalla. HUS-yhtymän järjestämisvastuusta säädetään Uusimaa-lain 5 §:ssä, muista tehtävistä 6 §:ssä, yliopistollisesta sairaalasta 7 §:ssä ja terveyden edistämisestä 8 §:ssä. Uusimaa-lain perustelujen mukaan HUS-yhtymän tehtäviä koskevissa säännöksissä on otettu huomioon sekä keskitetyt tehtävät, erityysoaamista edellyttävät

tehtävät, että erikoissairaanhoidon palvelujen hoidon edellyttämät määrälliset ja sisällölliset vaatimukset. Lisäksi lakisääteisissä tehtävissä on otettu huomioon toiminta yliopistollisena sairaalana ja siihen liittyvä opetuksen ja tutkimuksen turvaaminen.

HUS-yhtymällä olisi velvollisuus ylläpitää yliopistollista sairaalaa, vastata sille kuuluvien palvelujen tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoiminnasta, vastata sille kuuluvista yhteistyöalueen tehtävistä, vastata terveydenhuoltolain 55 §:n mukaisesta tietojen julkaisemisesta sille kuuluvien palvelujen osalta sekä edistää Uudenmaan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Valtioneuvoston asetuksessa erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (A 582/2017, jatkossa keskittämisasetus) määrätään tehtävistä valtakunnallisen kokonaisuuden suunnittelua ja toimintojen yhteen sovittamista varten. Keskittämisasetuksessa HUS-kuntayhtymälle keskitetyt tehtävät siirtyisivät HUS-yhtymälle. Lisäksi samalla asetuksella keskitetään yliopistollisille sairaaloille lukuisa joukko muita tehtäviä, joista HUS-yhtymä yliopistollisen sairaalan ylläpitäjänä olisi jatkossa vastuussa.

HUS-yhtymä olisi vastuussa yhteistyöalueensa yhteistyösopimuksen laatimisen edellyttämistä hallinnollisista tehtävistä sote-järjestämislain 35 §:n nojalla. Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on saman lain 36 §:n mukaan varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

HUS-yhtymän tehtävänä olisi myös sote-järjestämislain 50 §:n mukaisesti koordinoita Uudenmaan alueella HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden varautumista sosiaali- ja terveydenhuollon normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Lisäksi sote-järjestämislain 51 §:n mukaisesti HUS-yhtymä ohjaisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. HUS-yhtymässä tulisi yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus.

Ehdotetun perussopimuksen 3 §:n 2 momentin mukaan HUS-yhtymä voisi tarjota jäsenilleen muita tehtäviinsä liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai niitä tukevia palveluja sekä olla osakkaana tai jäsenenä yhteisöissä, jotka edistävät HUS-yhtymän tehtäviin liittyviä tavoitteita tai toimintoja. Tämä ei kuitenkaan saisi vaarantaa 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamista.

Ehdotettu perussopimuskirjaus tukipalveluista perustuu hyvinvointialuelain 58 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan hyvinvointiyhtymän tehtävinä voi olla vain sen jäsenenä olevien hyvinvointialueiden toimialaan kuuluvien tehtävien tukipalvelujen tuottamiseen liittyviä tehtäviä. Lainkohdan yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tukipalveluiksi katsotaan tässä yhteydessä kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimintaa tukevat tehtävät kuten esimerkiksi keskitetty ruokahuolto, siivous, laitehuolto, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut tai kiinteistötoimi, tekniset palvelut sekä laboratoriot ja kuvantamispalvelut.

HUS-yhtymä voisi myös olla osakkaana tai jäsenenä yhteisöissä, jotka edistävät sen tehtäviin liittyviä tavoitteita tai toimintoja. HUS-yhtymä ja sen tytäryhteisöt muodostaisivat konsernin. Nykyiseen HUS-konserniin 1.4.2022 alkaen kuuluvat tytäryhtiöt HUS-Kiinteistöt Oy, Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy, Hyks-Instituutti Oy ja Orton Oy, neljä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä sekä joukko osakkuus- ja yhteisyrityksiä, joista merkittävin on Oy Apotti Ab.

Ehdotetun perussopimuksen 3 §:n 3 momentin mukaan HUS-yhtymä voisi tarjota tehtäviinsä liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai niitä tukevia palveluja myös muille kuin

jäsenilleen edellyttäen, että palveluista saatava korvaus kattaa täysimääräisesti niistä aiheutuvat kustannukset. Tämä ei kuitenkaan saisi vaarantaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien ja palvelujen toteuttamista. Näitä palveluja kuvataan tarkemmin ehdotetun perussopimuksen HUS-yhtymän tulonmuodostusta koskevan 24 §:n perusteluissa.

4 § HUS-järjestämissopimus

Pykälässä määrättäisiin HUS-yhtymän, Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden velvollisuudesta laatia lakisääteinen HUS-järjestämissopimus, jossa sovitaan osapuolten keskinäisestä työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi sikäli, kun niistä ei ole laissa erikseen säädetty.

HUS-järjestämissopimuksesta säädetään Uusimaa-lain 3 luvussa. Lain mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on laadittava järjestämissopimus, jonka tarkoituksena on varmistaa osapuolten työnjaon, yhteistyön ja toiminnan yhteensovittamisen toteutuminen siltä osin kuin se on tarpeellista osapuolten lakisääteisten tehtävien hoitamisen ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. HUS-järjestämissopimuksessa ei voida sopia sellaisten tehtävien siirtämisestä hyvinvointialueelle, jotka ovat Uusimaa-lain 5 ja 6 §:ssä säädetty HUS-yhtymän järjestämisvastuulle.

Lain mukaan HUS-järjestämissopimus on tarkistettava vähintään kerran aluevaltuuston toimikauden aikana ja sen toteutumista on seurattava. Sopimusta on myös tarvittaessa muutettava. HUS-järjestämissopimus tulisi voimaan sen jälkeen, kun Uudenmaan hyvinvointialueiden aluevaltuustot, Helsingin kaupunginvaltuusto ja HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin ovat sen hyväksyneet.

Järjestämissopimukseen sisältyvien tehtävien siirron yhteydessä olisi sovittava tehtäviin kohdistuvasta rahoituksesta.

5 § HUS-yhtymän strategia

Ehdotetun perussopimuksen mukaan HUS-yhtymällä olisi strategia, jossa päätettäisiin sen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. HUS-yhtymää johdettaisiin strategian mukaisesti. Strategian tulisi perustua arvioon HUS-yhtymän ja sen jäsenten tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista HUS-yhtymän tehtävien toteuttamiseen. Strategia valmisteltaisiin yhteistyössä jäsenten kanssa.

Hyvinvointialuelain 41 §:ssä säädetään hyvinvointialuestrategiasta. Lainkohdan mukaan hyvinvointialuestrategiassa tulee ottaa huomioon 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla; 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset; 3) hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palvelutavoitteet; 4) omistajapolitiikka; 5) henkilöstöpolitiikka; ja 6) asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet. Lisäksi kaksikielisellä hyvinvointialueella strategiassa tulee huomioida kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa.

Ehdotetun perussopimuksen mukaan HUS-yhtymän strategian tulisi sisältää vastaavat asiat kuin hyvinvointialuestrategian, ottaen huomioon HUS-yhtymän tehtäväala, sitä koskeva lainsäädäntö ja sille laissa sekä sopimuksissa asetetut tavoitteet. Tämän lisäksi ehdotetun perussopimuksen mukaan strategiassa huomioitaisiin HUS-yhtymän pitkän aikavälin tuottavuus ja taloudellisuus.

HUS-yhtymän strategian valmistelussa olisi huomioitava lisäksi sote-järjestämislain 11 §:n mukainen palvelustrategia. Sote-järjestämislain 11 §:n mukaan HUS-yhtymän on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon

palvelustrategia osana HUS-yhtymän strategiaa. Palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet yhdenvertaisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle.

Hyvinvointialuelain 115 §:ssä säädetään strategian huomioon ottamisesta talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa. Lainkohdan yksityiskohtaisten perustelujen mukaan talousarvion ja taloussuunnitelman liitos strategiaan tulisi olla kiinteä ja niihin otettujen tavoitteiden tulisi olla strategiaa toteuttavia.

6 § Omistajaohjaus

Hyvinvointialuelain 48 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla hyvinvointialue omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjaus voi liittyä esimerkiksi perustamissopimukseen, palvelujen tuottamista koskeviin ja muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen hyvinvointialuetta eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muihin vastaaviin seikkoihin. Hyvinvointialuelain perusteluissa todetaan edelleen, että omistajaohjaukselliset toimet eivät ole lueteltavissa tyhjentävästi, vaan ne ovat tilanteesta ja ohjauksen kohteena olevasta yhteisöstä ja sitä koskevasta lainsäädännöstä riippuvaisia.

Lainkohdan perustelujen mukaan omistajaohjauksen tavoitteena on, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö ottaa toiminnassaan huomioon omistajansa tahdon ja tavoitteet. Yhteisön päätösvaltaa käyttää kuitenkin aina sen oma, kutakin organisoitumismuotoa koskeva, erityislainsäädännössä säädelty toimielin. Hyvinvointialue ja Helsingin kaupunki eivät voisi puuttua HUS-yhtymän oman toimielimen yksittäiseen päätökseen tai tehdä päätöstä suoraan sen puolesta. Erityislainsäädäntö ei kuitenkaan muodosta estettä sille, että hyvinvointialue ja Helsingin kaupunki tavoittelisivat vahvaa ja aktiivista omistajuutta, jonka seurauksena omistajaohjauksen kohteena oleva HUS-yhtymä toimisi hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin strategisten tavoitteiden suuntaisesti.

Nykyisessä HUS-kuntayhtymässä ohjaavana foorumina toimii HUSin ja jäsenkuntien muodostama strateginen yhteistyöryhmä HUS Strato, jonka tehtävänä on sovittaa yhteen HUSin ja jäsenkuntien näkemykset talouden ja toiminnan olennaisimpien kysymysten suhteen. HUS Strato ottaa myös kantaa pidemmän aikavälin strategiisiin suuntaviivoihin alueelliset näkökulmat huomioiden.

Nykyisen HUS-kuntayhtymän omistajaohjaus on kuitenkin varsin hajaantunutta johtuen suurelta osin kuntayhtymän jäsenten määrästä. Nykyiset 24 jäsenkuntaa eivät kykene ohjaamaan kuntayhtymää tehokkaasti, sillä jäsenpohja on laaja. Jatkossa Uusimaa-lain nojalla terveydenhuollon järjestämisvastuu on osittain jaettu, eikä integraatio toteudu suoraan lain nojalla, joten tarve nykyistä parempaan erikoissairaanhoidon suunnittelun ja hallinnon ohjaamiseen korostuu. Sotepe-uudistuksen edellyttämä palvelujen integraatio sekä painopisteen siirtäminen perustasolle edellyttää tiivistä yhteistyötä alueella sekä vahvempaa ja vaikuttavampaa omistajaohjausta.

Sosiaali- ja terveystalokunta on sotepe-uudistusta koskevassa mietinnössään todennut, että Uudellamaalla ei muodosteta vastaavaa rakenteellista integraatiota kuin muualla Suomessa, joten alueelle ei muodostu rakenteen kautta suoraan vastaavia kannusteita kuin muilla hyvinvointialueilla. Valiokunnan mietinnön mukaan erillisratkaisun toiminnallinen onnistuminen edellyttää, että Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän on kyettävä nykyistä tiiviimpään dialogiseen strategiseen yhteistyöhön. Yhteistyön keskeisenä tavoitteena tulee olla kaikille toimijoille yhdessä ja yhteisesti asetetut strategiset tavoitteet ja mittarit, joiden kautta Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin HUS-yhtymään kohdistama omistajaohjaus

on mahdollisimman yhdensuuntaista sekä strategisella että operatiivisella tasolla. Näiden strategisten tavoitteiden päämääränä tulee valiokunnan näkemyksen mukaan olla asiakkaan näkökulmasta palvelujen toiminnallisen kokonaisuuden toteutus sekä palvelujen laadun ja potilasturvallisuuden varmistaminen niin HUS-yhtymässä kuin hyvinvointialueilla.

Sote-uudistuksen hallituksen esityksen (HE 241/2020) perustelujen mukaan HUS-yhtymän omistajaohjausta voidaan nykymalliin verrattuna vahvistaa, kun omistajia on vähemmän. Painopisteen siirtoa peruspalveluihin voidaan siten toteuttaa paremmin kuin nykyisessä kuntayhtymämallissa. Tiukemmalla omistajaohjauksella voidaan vaikuttaa myös HUS-yhtymän kustannusten hallintaan. Tämä on keskeistä, jotta painopistettä voidaan siirtää peruspalvelujen rahoittamiseen.

Ehdotetun perussopimuksen 6 §:n mukaisesti omistajaohjauksella HUS-yhtymän jäsenet myötävaikuttaisivat sen hallintoon ja toimintaan. Ehdotetussa perussopimuspykälässä kuvattaisiin esimerkinomaisesti keinoja, joilla omistajaohjausta olisi mahdollista toteuttaa. Näitä olisivat muun muassa toimiohjeiden antaminen jäseniä yhtymäkokouksessa edustaville henkilöille, yhteisvalmistelu ja lausuntomenettely.

Jäsenten HUS-yhtymään kohdistamia omistajaohjauksen keinoja ei olisi tarpeen määritellä tyhjentävästi perussopimuksessa, koska, kuten hyvinvointialuelain perusteluissa todetaan, käytettävät omistajaohjauksen keinot ovat tilanteesta, ohjauksen kohteena olevasta yhteisöstä ja sitä koskevasta lainsäädännöstä riippuvaisia. Tästä syystä niistä määrättäisiin perussopimukseen verrattuna joustavammalla tavalla, eli HUS-yhtymän hallintosäännössä, tai sovittaisiin HUS-järjestämissopimuksessa. Hallintosäännössä annettaisiin muun muassa tarkemmat määräykset nykyistä HUS Stratoa vastaavasta virkajohdon yhteistyöryhmästä ja sen tehtävistä.

Hallintosäännössä ja järjestämissopimuksessa määriteltävien ohjauskeinojen lisäksi HUS-yhtymän ja sen omistajien välillä tarvittaisiin myös epämuodollista ohjausta ja keskustelua HUS-yhtymään kohdistuvista odotuksista ja tavoitteista. Tästä syystä ehdotetun perussopimuspykälän mukaan omistajaohjauksen keinoista voitaisiin sopia myös muutoin kuin hallintosäännössä ja järjestämissopimuksessa.

3 Luku – Yhtymäkokous

7 § Ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin

Laissa ei säädetä HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävästä toimielimestä, vaan asia on jätetty päätettäväksi HUS-yhtymän perussopimuksessa. Uusimaa-lain 14 §:n mukaan HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymävaltuusto tai yhtymäkokous. Ehdotetun perussopimuksen mukaan HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttäisi yhtymäkokous.

Hyvinvointiyhtymän yhtymäkokous vastaisi pitkälti nykyisten kuntayhtymien yhtymäkokouksia, joissa kuntayhtymän jäsenten toimielimet ottavat etukäteen kantaa yhtymäkokouksissa käsiteltäviin asioihin ja ohjeistavat edustajaansa kutakin kokousta varten erikseen.

Yhtymäkokousmalli vahvistaisi omistajaohjausta, koska se toisi ohjaavat organisaatiot lähemmäs yhtymän päätöksentekoa. Yhtymäkokousmallissa hallituksen rooli olisi vahva, jolloin hallituksen toimivuus, henkilövalinnat ja voimasuhteet korostuisivat.

Yhtymäkokousmallista seuraisi ohjaaville organisaatioille valtuustomallia enemmän vaatimuksia ja edellytyksiä käsitellä ja linjata etukäteen yhtymäkokouksessa päätettäviä asioista. Tällöin jäsenten valmius ja velvollisuus tehdä selkeitä linjauksia korostuisi. Vaikka yhtymäkokousmalli edellyttäisi ohjaavilta organisaatioilta valtuustomallia enemmän toimenpiteitä, voitaisiin sitä kuitenkin tässä tapauksessa pitää mallin vahvuutena. Ohjaavilla organisaatioilla eli Helsingin kaupungilla ja

Uudenmaan hyvinvointialueilla on ensisijainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu ja velvollisuus kanavoida valtiolta tuleva rahoitus perustason palveluihin ja HUS-yhtymän tuottamiin palveluihin. Näin ollen olisi perusteltua ja tarpeen, että hyvinvointiyhtymän jäsenet käsittelisivät ja antaisivat oman näkemyksensä yhtymäkokouksessa päätettävistä asioista jo ennakolta.

Hyvinvointialuelain mukaan HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin päättää hyvinvointiyhtymän talousarviosta ja taloussuunnitelmasta (63 §:n 2 mom. ja 22 §:n 2 mom.). Näin ollen ylimmällä päättävällä toimielimellä olisi merkittävää päätösvaltaa hyvinvointiyhtymän taloutta koskevista asioista. Yhtymäkokousmallissa olisi parhaat edellytykset jakaa uudesta rahoitusmallista seuraavat säästöpaineeet tasaisesti alueiden ja HUS-yhtymän kesken. Yhtymäkokousmalli mahdollistaisi paremmin HUS-yhtymän talousarvion ja -suunnitelman yhtenäistämisen jäsenten talousarvioiden kanssa, kun HUS-yhtymän talousarviosta ei päätettäisi erillään rahoitusvastuussa olevista hyvinvointiyhtymän jäsenistä.

Yhtymäkokouksen valitsemista HUS-yhtymän ylimmäksi päättäväksi toimielimeksi puoltaisi myös se, että tällöin ohjausvalta sotepe-asioissa säilyisi niillä toimielimillä (aluevaltuusto /kaupunginvaltuusto), jotka on vaaleilla valittu päättämään kyseisistä asioista. Yhtymäkokousedustaja olisi nimittäin kokouksessa sidottu noudattamaan näiltä tai niiden päättämiltä toimielimiltä saamiaan ohjeita. Mikäli HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin olisi yhtymävaltuusto, ei valtuutettuja valittaisi vaaleilla, vaan heidät nimitettäisiin HUS-yhtymän jäsenten toimesta. Yhtymävaltuustomalli tarkoittaisi myös erityisesti aluevaltuustojen näkökulmasta merkittävää päätösvalan vähenemistä. Aluevaltuustot valitaan vastaamaan vain ja ainoastaan sotepe-asioista. Kaupunginvaltuustoon verrattua niiden tehtävät ja toimivalta ovat siis huomattavasti rajallisemmat. Mikäli HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin olisi yhtymävaltuusto, olisi sen mahdollista tehdä sote-asioissa päätöksiä, jotka olisivat vastoin aluevaltuustojen näkemystä, eikä aluevaltuustoilla olisi vaikutusvaltaa asiaan. Yhtymävaltuutetut eivät nimittäin olisi sidottuja aluevaltuustojen kantaan. Yhtymäkokousmallissa alueiden ääni tulisi päätöksenteossa vahvemmin esiin, kun yhtymäkokousedustajan tulisi yhtymäkokouksessa tuoda esiin edustamansa hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin kanta.

Hyvinvointialuelain 63 §:n 1 momentin mukaan yhtymäkokous on pidettävä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tarpeen mukaan se olisi mahdollista kutsua koolle useamminkin. Uusimaa-lain 16 §:n mukaisesti kukin HUS-yhtymän jäsen nimeäisi yhtymäkokoukseen 1–3 edustajaa sen mukaan kuin perussopimuksessa sovitaan. Koska yhtymäkokousedustajat käyttäisivät Uusimaa-lain mukaan alueensa äänivaltaa yhdessä, nähtiin valmistelussa selkeänä, että kutakin jäsentä edustaisi yhtymäkokouksessa yksi edustaja. Ehdotetun perussopimuksen mukaan yhtymäkokous valitsisi keskuudestaan puheenjohtajan.

8 § Äänivalta

Hyvinvointialuelain 59 §:ssä säädetään hyvinvointiyhtymän perussopimuksen vähimmäissisällöstä. Sen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ylimmän päättävän toimielimen valinnan lisäksi perussopimuksessa on sovittava siitä, miten jäsenenä olevien hyvinvointialueiden välinen äänivalta jakautuu ja mikä on äänivallan jakautumisen peruste. Äänivallan peruste on jäsenenä olevien hyvinvointialueiden harkinnassa; yleisimmin se on asukasluku, peruspääomaosuus tai esimerkiksi perustettavan hyvinvointiyhtymän palvelujen käyttö tietyllä aikavälillä.

Valmistelun aikana tarkasteltiin äänivallan jakautumista asukasluvun perusteella ja peruspääomaosuuksien perusteella. Asukasluvun perusteella määräytyvä äänivalta tarkistettaisiin vaalikausittain Tilastokeskuksen väestörakennetilaston vaalivuotta edeltävää vuotta edeltäneen

vuoden lopussa olevien tietojen mukaan. Tässä mallissa äänivalta ei siis olisi staattinen, vaan kehittyisi väkiluvun mukaan. Vastaavasti peruspääomasuuksiin pohjautuvassa mallissa äänivalta olisi pysyvä ja se voisi muuttua vain peruspääomaosuusmuutoksilla.

Valmistelussa päädyttiin ehdottamaan vaihtoehtoa, jossa yhtymäkokouksessa jäsenten äänivalta jakautuisi niiden asukasmäärien suhteessa. Asukasmäärien katsottiin olevan pitkäjänteisempi ratkaisu kuin peruspääoma. Lisäksi jäsenet saavat rahoituksensa asukkaiden palvelutarpeen mukaisesti, joten asukasluvulla katsottiin olevan rooli myös jäsenten taloudellisten kantokyvyn määrittämisessä. Asukasmäärien käyttöä puolsi myös se, että se vastaisi alueiden kehitystä, eikä jäisi staattiseen tilaan. Suhteelliset asukasluvut, joiden mukaan äänivalta jakautuisi, on kuvattu alla olevassa kaaviossa.

Kunta	Asukasluku	%
Helsinki	656 920	38,58 %
Länsi-Uudenmaan hva yhteensä	473 838	27,83 %
Espoo	292 796	17,20 %
Hanko	8 042	0,47 %
Inkoo	5 321	0,31 %
Karkkila	8 696	0,51 %
Kauniainen	10 178	0,60 %
Kirkkonummi	40 082	2,35 %
Lohja	45 886	2,69 %
Raasepori	27 528	1,62 %
Siuntio	6 149	0,36 %
Vihti	29 160	1,71 %
Vantaan ja Keravan hva yhteensä	274 336	16,11 %
Kerava	37 105	2,18 %
Vantaa	237 231	13,93 %
Keski-Uudenmaan hva yhteensä	199 330	11,71 %
Hyvinkää	46 576	2,74 %
Järvenpää	44 455	2,61 %
Mäntsälä	20 783	1,22 %
Nurmijärvi	43 663	2,56 %
Pornainen	5 070	0,30 %
Tuusula	38 783	2,28 %
Itä-Uudenmaan hva yhteensä	98 254	5,77 %
Askola	4 878	0,29 %
Lapinjärvi	2 621	0,15 %
Loviisa	14 745	0,87 %
Myrskylä*	1 871	0,11 %
Porvoo	50 619	2,97 %
Pukkila*	1 833	0,11 %
Sipoo	21 687	1,27 %
Yhteensä	1 702 678	100,00 %

*Myrskylän ja Pukkilan kuntien sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy uudistuksen yhteydessä Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiristä Itä-Uudemaan hyvinvointialueeseen. Tämä huomioitaisiin asukaslukuun perustuvassa äänivallassa.

LÄHDE: Tilastokeskus 2020, Väkiluku kuukausittain ja alueittain, 1990M01-2020M12 joulukuun 2020.

Valmistelun aikana hyödynnettiin Helsingin kaupungin tilaamaa konsulttiselvitystä. Konsulttiselvityksessä kartoitettiin nykyisten kuntayhtymien ylimpien päättävien toimielinten kokoonpanoja sekä kokemuksia niiden toiminnasta. Konsulttiselvitys on lisämateriaalina 2.

9 § Kokouskutsu ja päätösvaltaisuus

Yhtymäkokous on hyvinvointialuelain 63 §:n mukaan kutsuttava koolle vähintään kaksi kertaa vuodessa, mutta se voidaan kutsua koolle tarvittaessa useamminkin. Yhtymäkokouksen kutsuisi koolle HUS-yhtymän yhtymähallitus. Kutsu olisi toimitettava HUS-yhtymän jäsenille vähintään kuukautta ennen kokousta, ellei erityisestä syystä olisi tarpeen noudattaa lyhyempää kutsuaikaa.

Yhtymäkokous olisi päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä ja yli puolet jäsenten äänivallasta on edustettuna kokouksessa.

10 § Yhtymäkokouksen tehtävät

Hyvinvointialuelain 63 §:ssä luetellaan ne asiat, joista yhtymäkokouksen on ainakin päätettävä. Yhtymäkokoukselle voidaan perussopimuksella vahvistaa tarpeen mukaan myös muita kuin laissa nimenomaisesti mainittuja tehtäviä. Mainitun 63 §:n mukaan yhtymäkokouksen tulisi päättää ainakin hyvinvointiyhtymän talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, hyväksyä hyvinvointiyhtymälle hallintosääntö, valita perussopimuksen mukaiset hyvinvointiyhtymän toimielimet, päättää hyvinvointiyhtymän luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista, valita tilintarkastajat sekä päättää tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta.

Hyvinvointialuelain 63 §:ssä luetellut tehtävät vastaavat siten pääosin aluevaltuuston ja hyvinvointiyhtymän yhtymävaltuuston tehtäviä. Ehdotetun perussopimuksen mukaan yhtymäkokouksen tehtävänä olisi:

1) päättää HUS-järjestämissopimuksen hyväksymisestä HUS-yhtymän puolesta;

Uusimaa-lain 10 §:n 3 momentin mukaan kunkin alueen ja HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin päättäisi HUS-järjestämissopimuksen hyväksymisestä.

2) päättää HUS-yhtymän strategiasta;

HUS-yhtymän strategiasta päättäminen rinnastuisi hyvinvointialueen strategiasta päättämiseen, josta säädetään hyvinvointialuelain 22 §:ssä. Strategiasta päättäminen kuuluu mainitun lainkohdan nojalla aluevaltuustolle, josta seuraisi, että HUS-yhtymässä strategiasta päättäisi yhtymäkokous.

3) hyväksyä hallintosääntö;

Toimivalta hallintosäännöstä päättämiseen perustuu hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momenttiin.

4) valita HUS-yhtymän yhtymähallitus;

Yhtymähallitus on hyvinvointialueissa kuvattu muu toimielin, jonka yhtymäkokous valitsee hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momentin nojalla.

5) valita tarkastuslautakunta;

Tarkastuslautakunta on hyvinvointiyhtymän lakisäateinen toimielin, jonka yhtymäkokous valitsisi hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momentin nojalla.

6) valita kansalliskielilautakunta;

Kansalliskielilautakunta on lakisäateinen HUS-yhtymän toimielin, jonka yhtymäkokous valitsisi hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momentin nojalla.

7) valita muiden hallintosäännössä määrättyjen toimielinten jäsenet;

Hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momentin mukaan yhtymäkokouksen tehtävänä on hyvinvointiyhtymän toimielinten valinta. HUS-yhtymän muista toimielimistä määrätään hallintosäännössä, jonka hyväksyy yhtymäkokous.

8) Valita tilintarkastajat

Tilintarkastajien valinta kuuluu yhtymäkokouksen tehtäviin hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momentin nojalla.

9) päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;

Toimivalta luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista päättämiseen perustuu hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momenttiin.

10) päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;

Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta päättäminen perustuu hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momenttiin. Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta säädellään tarkemmin saman lain 115 §:ssä. Kyseisen pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan talousarvion ja taloussuunnitelman liitos hyvinvointialuestrategiaan tulisi olla kiinteä ja niihin otettujen tavoitteiden tulisi olla hyvinvointialuestrategiaa toteuttavia. Tätä sovellettaisiin siis myös HUS-yhtymän strategiaan.

Hyvinvointialuelain 115 §:n perusteluissa todetaan lisäksi, että lähtökohtaisesti kaikki aluevaltuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Toiminnan ja talouden yhteen kytkennän korostamisesta seuraa, että määrärahan tai tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin selvitetään. Ehdotuksen mukaan tätä sovellettaisiin myös HUS-yhtymän talousarvion sitovuuteen siten, että yhtymäkokous päättäisi sitovuudesta.

Hyvinvointialuelain 115 §:n perusteluissa todetaan edelleen, että talousarviovuodelle asetetut määrärahat ovat sitovia ja ne voidaan ottaa talousarvioon joko brutto- tai nettomääräisenä. Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Koska hyvinvointialueen rahoitus perustuu valtion rahoitukseen ja asiakasmaksuihin, talousarviota laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että hyvinvointialue voi omalla päätöksenteollaan vaikuttaa ensisijaisesti palvelujen ja toimintojen organisointiin eli käyttötalousmenoihin, mutta vain rajoitetusti tulovirtoihinsa. Ehdotuksen mukaan nämä seikat tulisi huomioida myös HUS-yhtymän talousarviovuodelle asetetuissa määrärahoissa.

11) päättää tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;

Tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta päättäminen perustuu hyvinvointialuelain 63 §:n 3 momenttiin. Tilinpäätöksestä säädetään tarkemmin saman lain 117 §:ssä. HUS-yhtymän tilinpäätöksen käsittelyyn sovellettaisiin mitä mainitussa lainkohdassa todetaan hyvinvointialueen tilinpäätöksen hyväksymisestä. Näin ollen yhtymähallituksen olisi laadittava tilikaudelta tilinpäätöstililikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien olisi tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Yhtymähallituksen olisi saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen yhtymäkokouksen käsiteltäväksi. Yhtymäkokouksen olisi käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluisivat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulisi antaa oikea ja riittävä kuva HUS-yhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot olisi ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittaisivat yhtymähallituksen jäsenet sekä HUS-yhtymän toimitusjohtaja.

12) päättää suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteista;

Nykyisen HUS-kuntayhtymän perussopimuksen mukaan suunnitelman mukaisten poistojen perusteista päättää ylin päättävä toimielin, eli valtuusto. Tästä periaatteesta ei katsottu tarpeelliseksi poiketa HUS-yhtymän osalta, joten ehdotetun perussopimuksen mukaan yhtymäkokous päättäisi suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteista.

13) vahvistaa HUS-konsernin omistajaohjauksen periaatteet ja hyväksyä konserniohje;

Hyvinvointialuelain 22 §:n 1 momentin mukaan konserniohjeen hyväksyminen on aluevaltuuston tehtävä. HUS-yhtymän konserniohje ja omistajaohjauksen periaatteet rinnastuisivat hyvinvointialueen vastaaviin ja näin ollen niistä päättäisi yhtymäkokous.

14) päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;

HUS-yhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista päättäminen rinnastuisi hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan päättämiseen, josta säädetään hyvinvointialuelain 22 §:ssä. Näistä asioista päättäminen kuuluu mainitun lainkohdan nojalla aluevaltuustolle ja tästä seuraisi, että niistä päättäisi HUS-yhtymässä yhtymäkokous.

15) päättää peruspääoman korottamisesta tai alentamisesta;

Hyvinvointialuelain 59 §:n mukaan perussopimuksessa tulee sopia jäsenenä olevien hyvinvointialueiden osuudesta hyvinvointiyhtymän peruspääomaan. Nykyisen HUS-kuntayhtymän perussopimuksen mukaan peruspääoman muuttamisesta päättää kuntayhtymän ylin päättävä toimielin, eli valtuusto. Tästä periaatteesta ei katsottu tarpeelliseksi poiketa HUS-yhtymän peruspääoman muuttamisen osalta, joten ehdotetun perussopimuksen mukaan yhtymäkokous päättää peruspääoman muuttamisesta.

16) päättää HUS-yhtymän purkamisesta lain niin edellyttäessä.

Hyvinvointialuelain 59 § edellyttää, että hyvinvointiyhtymän purkamisesta sovitaan perussopimuksessa. HUS-yhtymän asema on kirjattu lakiin, mutta mikäli lain muutos edellyttäisi HUS-yhtymän purkamista, päättäisi purkamisesta yhtymäkokous.

Ehdotetun perussopimuksen mukaan yhtymäkokous vastaisi myös muista hallintosäännössä sille määrätystä tehtävistä.

11 § Päätöksenteko

Yhtymäkokouksessa päätökset tehtäisiin annettujen äänten yksinkertaisella enemmistöllä, ellei laista tai perussopimuksesta muuta johdu.

Hyvinvointialuelain 59 § 2 momentin mukaan perussopimuksessa voidaan sopia, että päätöksen tekemiseen vaaditaan määräenemmistö. Lisäksi perussopimuksen muuttamisesta säädetään saman lain 60 §:ssä, jonka mukaan perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenenä olevista hyvinvointialueista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenenä olevien hyvinvointialueiden yhteenlasketusta asukasluvusta, ellei perussopimuksessa toisin sovita. HUS-yhtymän perussopimuksessa määräenemmistöä sovellettaisiin peruspääoman korottamista ja alentamista sekä perussopimuksen muuttamista koskeissa päätöksissä. Nämä päätökset katsottiin valmistelussa jäsenten kannalta merkitykseltään sellaisiksi, että määräenemmistö päätös olisi perusteltu.

Toimielimelle kuuluvista asioista voitaisiin päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous) tai sähköisesti ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Sähköisessä kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tulisi huolehtia tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

4 Luku – Yhtymähallitus ja HUS-yhtymän johtaminen

12 § Yhtymähallitus

Hyvinvointialuelain 58–69 §:ssä säädetään hyvinvointiyhtymästä ja sen hallinnosta. Hyvinvointialuelain 61 §:n mukaan hyvinvointiyhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymävaltuusto tai yhtymäkokous. Hyvinvointiyhtymällä voi olla myös muita, perussopimuksessa sovittuja toimielimiä. Siitä, että hyvinvointiyhtymällä tulee olla hallitus, ei säädetä laissa. Näin ollen myös HUS-yhtymän yhtymähallituksesta olisi sovittava perussopimuksessa. Yhtymähallitus olisi laissa tarkoitettu ”muu toimielin”. Sääntely vastaa tältä osin kuntalain (410/2015) 58 §:n mukaista sääntelyä kuntayhtymän toimielimistä. Perussopimuksen valmistelun yhteydessä on pidetty sen valmistelun alusta lähtien selvänä, että HUS-yhtymällä tulisi olla sen käytännön johtamista ja päätöksentekoa ohjaava yhtymähallitus.

Tällä hetkellä HUS-kuntayhtymän hallituksen kokoonpano on perussopimuksen perusteella 17 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Omistajakuntia hallituksessa edustaa 15 jäsentä ja Helsingin yliopistoa kaksi jäsentä. HUS-kuntayhtymän valtuusto valitsee yhden hallituksen jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. HUS-kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti hallitus on valittava siten, että siinä on jäsen jokaiselta HUS-kuntayhtymän sairaanhoitoalueelta ja niin, että kielelliset näkökohdat otetaan huomioon. Kuntalain 58 §:n mukaisesti hallituksen kokoonpano on Helsingin yliopiston nimeämiä jäseniä lukuun ottamatta sovittava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Vastaavaa sääntelyä ei sisälly hyvinvointialuelakiin. Mikäli HUS-yhtymän hallituksessa haluttaisiin edelleen soveltaa vastaavaa poliittista suhteellisuusperiaatetta, tulisi tästä sopia perussopimuksessa.

HUS-kuntayhtymän hallitukseen on sovellettu erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 25 §:ää, jonka mukaan sairaanhoitopiirin alueella sijaitsevalla lääkäriskoulutusta antavalla yliopistolla (tässä

tapauksessa Helsingin yliopistolla) on oikeus nimetä sairaanhoitopiirin kuntainliiton liittohallitukseen kaksi jäsentä sekä kullekin henkilökohtainen varajäsen. Erikoissairaanhoitolain 25 §:n kumoamassa uuden lainsäädännön voimaantulon yhteydessä. Uusimaa-lain 13 §:n mukaan HUS-yhtymän perussopimuksessa on sovittava Helsingin yliopiston osallistumisesta HUS-yhtymän ylläpitämisen yliopistollisen sairaalan hallintoon, mutta osallistumisen käytännön toteuttamisesta ei säädetä tarkemmin.

HUS-yhtymän perussopimuksen valmisteluun liittyvissä taustaselvityksissä pohdittiin HUS-yhtymän hallituksen mahdollisia erilaisia kokoonpanoja. Erityisesti pohdittavana oli se, tulisiko hallitukseen tuoda luottamushenkilötaustaisten jäsenten lisäksi myös asiantuntijuuden perusteella valittuja jäseniä, ja toisaalta olisiko HUS-yhtymän ja sen jäsenten yhteistyötä mahdollista tiivistää myös hallitustyöskentelyn tasolla.

Kuten edellä on tuotu esiin, Uusimaa-lain 13 §:n mukaan HUS-yhtymän perussopimuksessa on sovittava Helsingin yliopiston osallistumisesta HUS-yhtymän ylläpitämisen yliopistollisen sairaalan hallintoon. Perussopimusvalmistelun yhteydessä kartoitettiin sitä, miten yliopisto on edustettuna yliopistosairaaloitten hallinnoissa kansainvälisessä tarkastelussa. Selvityksen perusteella lähes kaikissa niissä yliopistosairaaloissa, joiden organisaatiota tarkasteltiin, yliopisto oli edustettuna yliopistosairaalan hallituksessa tai muussa vastaavassa toimielimessä. Lisäksi yliopiston osallistuminen yliopistosairaalan hallintoon oli määritelty yliopistosairaalaan koskeviksi vaatimukseksi joissain kansainvälisissä sairaaloita koskevissa laatusertifikaateissa. Tällainen on muun muassa Joint Commission International (JCI), jonka hakuprosessin valmistelu on ollut käynnissä HUS-kuntayhtymässä. HUS-yhtymän näkökulmasta on katsottu perustelluksi, että sen rakenne vastaisi sen ulkomaisia verrokkeja, ja yliopistollisen sairaalan rooli ja tehtävät määriteltäisiin yhdenmukaisin perustein. Tällä olisi merkitystä HUS-yhtymän mahdollisuuksiin sekä toimia osana kansainvälistä yliopistosairaalaverkostoa ja lääketieteellistä opetus- ja tutkimuskollegiota, että hakea itselleen kansainvälisesti korkealle arvostettujen laatujärjestelmien, kuten JCI akkreditaatiota.

Tehtyjen taustaselvitysten (liitemateriaali 2) pohjalta väliaikainen HUS-valmisteluryhmä tarkasteli valmistelun yhteydessä viittä erilaista hallituskokoonpanoa:

- nykytuotoinen hallitus, jossa olisi 15 luottamushenkilötaustaista jäsentä (Helsingin kaupunki kuusi jäsentä, Länsi-Uusimaa neljä jäsentä, Vantaa-Kerava kaksi jäsentä, Keski-Uusimaa kaksi jäsentä, Itä-Uusimaa yksi jäsen) ja kaksi Helsingin yliopiston nimeämää jäsentä, sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen;
- hallitus, johon valittaisiin 12 luottamushenkilötaustaista jäsentä (Helsingin kaupunki neljä jäsentä, Länsi-Uusimaa 3 jäsentä, Vantaa-Kerava kaksi jäsentä, Keski-Uusimaa kaksi jäsentä ja Itä-Uusimaa yksi jäsen), sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen;
- hallitus, johon valittaisiin edellä mainittujen 12 luottamushenkilötaustaisen jäsenen lisäksi kolme jäsentä asiantuntijuuden perusteella, näistä yhden ollessa Helsingin yliopiston nimeämä jäsen, sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen;
- hallitus, johon valittaisiin kutakin HUS-yhtymän jäsentä edustamaan yksi luottamushenkilötaustainen ja yksi asiantuntijuuden perusteella valittava jäsen, sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen;
- hallitus, joka muodostettaisiin Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden hallitusten jäsenistä.

Edellä mainituista vaihtoehdoista, jossa hallitus muodostettaisiin Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden hallitusten jäsenistä osoittautui tarkemmassa tarkastelussa esteellisyysäänösten vuoksi epäkäytännölliseksi. Tässä yhteydessä käytiin kuitenkin keskustelua

siitä, voisiko esimerkiksi hyvinvointialueen toimitusjohtajalla tai hallituksen puheenjohtajalla olla läsnäolo- ja puheoikeus HUS-yhtymän hallituksen kokouksissa. Tämä jäisi kuitenkin HUS-yhtymän hallintosäännön valmistelun yhteydessä ratkaistavaksi.

Käydyn keskustelun perusteella väliaikainen HUS-valmisteluryhmä päättyi esittämään nykymuotoista hallitusta, jossa HUS-yhtymän yhtymähallituksen kokoonpano olisi 17 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet siten, että näistä 15 jäsentä edustaisi hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia ja kaksi Helsingin yliopistoa.

Hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia edustava yhtymähallituksen kokoonpano noudattelisi hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin asukaslukujen suhdetta siten, että Helsingin kaupungilla olisi hallituksessa kuusi jäsentä ja varajäsentä, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella neljä jäsentä ja varajäsentä, Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella kaksi jäsentä ja varajäsentä, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kaksi jäsentä ja varajäsentä ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella yksi jäsen ja varajäsen.

Koska HUS-yhtymän ylimmäksi päättäväksi toimielimeksi tulisi yhtymäkokous, väliaikaisessa HUS-valmisteluryhmässä nähtiin tärkeäksi, että HUS-yhtymän toiminnan poliittinen ohjaus toteutuisi riittävän vahvasti yhtymähallituksen kautta. Samasta syystä yhtymähallituksen kokoonpanoon ei selvityksistä huolimatta nähty tarpeelliseksi lisätä asiantuntijuuden perusteella valittavia jäseniä (pl. yliopiston edustajat).

Toisin kuin tällä hetkellä, HUS-yhtymän yhtymähallituksen kokoonpanossa ei noudatettaisi kuntalain mukaista poliittista suhteellisuusperiaatetta. Tähän liittyvää kohtaa ei lisättäisi perussopimukseen, ja näin ollen jokainen HUS-yhtymän jäsen voisi valita yhtymähallitukseen haluamansa luottamushenkilötaustaiset edustajat perustuen omiin poliittisiin voimasuhteisiinsa. Tämä varmistaisi kunkin jäsenen omaan vaalitulokseen liittyvän poliittisen painotuksen näkymisen nykyistä paremmin myös HUS-yhtymän päätöksenteossa. Samalla tämä saattaisi korostaa joidenkin puolueiden asemaa HUS-yhtymän hallituksessa kokonaisuutta tarkastellen vaalitulosta enemmän, ja vastaavasti joidenkin Uudenmaan alueella vähemmän ääniä saaneen puolueen edustus HUS-yhtymän hallituksesta jäisi mahdollisesti pois. HUS-yhtymän jäsenten lukumäärän ollessa aikaisempaa vähäisempi ja niiden koon aikaisempaa suurempi, sekä hallituksen jäsenten määrän pysyessä nykyisellään, on arvioitavissa, että yhtymähallituksen kokoonpanossa tulisi tästä huolimatta olemaan riittävästi poliittista variaatiota. Myös yliopiston edustus yhtymähallituksessa pysyisi ennallaan, jotta HUS-yhtymän rooli ja asema yliopistosairaalana tulisi riittävästi huomioiduksi ja turvatuksi myös tällä päätöksenteon tasolla.

Yhtymähallitukseen sovellettaisiin tasa-arvolain 4 a §:ää julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta. Lainkohdan mukaan yhtymähallituksessa tulisi olla sekä miehiä että naisia kumpaakin vähintään 40 %, ellei erityisestä syystä muuta johtuisi. Tasa-arvovaltuutetun lausuntokäytännössä on korostettu, että kiintiösäännöstä sovelletaan varsinaisiin jäseniin ja varajäseniin erikseen. Lisäksi, koska Helsingin yliopistolla olisi kaksi edustajaa, mutta yliopisto ei ole hyvinvointialueeseen rinnastettava julkishallinnollinen organisaatio, tulisi Helsingin yliopiston lähtökohtaisesti nimetä edustajikseen yksi nainen ja yksi mies. Jäsenten välisillä etukäteisillä neuvotteluilla tulisi varmistaa, että yhtymähallituksen lopullinen kokoonpano on kiintiösäännöksen mukainen.

Yhtymäkokous valitsisi yhtymähallituksen jäsenten keskuudesta puheenjohtajaksi Helsingin kaupungin nimeämän jäsenen ja varapuheenjohtajaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen nimeämän jäsenen. Tämä noudattelisi jäsenten kokoa siten, että väestömäärältään ja peruspääomaltaan suurimman jäsenen edustaja toimisi yhtymähallituksessa puheenjohtajana ja

toiseksi suurimman jäsenen edustaja varapuheenjohtajana. Asiasta määrättäisiin perussopimuksessa, jolloin siitä ei käytäisi erikseen neuvottelua aina yhtymähallitusta muodostettaessa.

HUS-yhtymän yhtymähallituksen toimikausi olisi alue- ja kuntavaalien vaalikausi. Yhtymäkokous nimeäisi yhtymähallituksen alue- ja kuntavaaleja seuraavassa yhtymäkokouksessa aina seuraavan vaalikauden ajaksi. HUS-yhtymän ensimmäisen yhtymähallituksen nimittämisestä sekä HUS-yhtymän ja HUS-kuntayhtymän hallitusten välisestä työnjaosta siirtymävaiheessa säädetään voimaanpanolain 5 luvussa.

13 § Yhtymähallituksen tehtävät

Yhtymähallitus johtaisi HUS-yhtymän toimintaa, hallintoa ja taloutta siten kuin siitä on säädetty laissa tai määrätty perussopimuksessa taikka HUS-yhtymän hallintosäännössä. Yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta yleisesti. Lisäksi HUS-yhtymän tehtäviin kuuluisi vastata HUS-yhtymän

1. järjestämisvastuulla olevien tehtävien toteuttamisesta, HUS-yhtymän järjestämisvastuulla olisivat Uusimaa-lain 5–8 §:ssä määrätyt tehtävät, sekä jäsenten Uusimaa-lain 9 §:n mukaisessa HUS-järjestämissopimuksessa HUS-yhtymän järjestämisvastuulle siirtämät tehtävät.

2. HUS-yhtymän toimitusjohtajan valinnasta, Yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymän toimitusjohtajan valinnasta. Toimitusjohtajasta määrättäisiin tarkemmin tämän perussopimuksen 15 §:ssä.

3. strategian toteuttamisesta, HUS-yhtymän strategiasta määrättäisiin tarkemmin tämän perussopimuksen 5 §:ssä.

4. yhtymäkokouksen päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja laillisuuden valvonnasta, Yhtymähallitus vastaisi yhtymäkokouksen päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja laillisuuden valvonnasta ja ohjaisi näiltä osin HUS-yhtymän toimitusjohtajan ja muun virkakunnan toimintaa näiden asioiden valmistelussa.

5. talousarvion noudattamisesta, Yhtymähallitus vastaisi talousarvion noudattamisesta ja siihen liittyvän jäsenille tapahtuvan tämän perussopimuksen mukaisen seuraamisen ja raportoinnin toteuttamisesta.

6. asiakasmaksujen ja muiden perittävien korvausten vahvistamisesta talousarviossa määrättyjen perusteiden mukaisesti, Asiakasmaksujen ja muiden HUS-yhtymän toiminnassa perittävien korvausten perusteista määrättäisiin HUS-yhtymän talousarviossa. Yhtymähallitus vahvistaisi näiden suuruuden määrättyjen perusteiden mukaisesti.

7. toiminnan yhteensovittamisesta, Yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymäkonsernin toimialojen ja tytäryhteisöjen toiminnan yhteensovittamisesta HUS-yhtymän tehtävien toteuttamiseksi.

8. valtakunnallisten ja yhteistyöaluekohtaisten tehtävien toteuttamisesta, HUS-yhtymällä olisi erilaisia lakisääteisiä, sopimuksenvaarisia ja muita valtakunnallisia ja yhteistyöaluekohtaisia tehtäviä ja vastuita. Yhtymähallitus vastaisi näiden toteuttamisesta.

9. yliopistollisen lääketieteellisen ja terveystieteellisen opetus- ja tutkimustoiminnan edellytyksistä,

Sote-järjestämislain 34 §:n mukaan HUS-yhtymä ylläpitää yliopistollista sairaalaa, joka toimii kiinteässä yhteydessä erityisesti Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan, mutta myös muiden korkeakoulujen kanssa. Opetus- ja tutkimustoiminnalla on sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia myös HUS-yhtymän toimintaan ja talouteen. Yhtymähallituksen vastuulla olisi tältä osin varmistaa HUS-yhtymässä tapahtuvan opetuksen ja tutkimuksen toimintaedellytysten turvaaminen.

10. työnantajatoiminnasta,
Yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymän työnantajatoiminnasta.

11. hallinnon ohjauksesta.
Yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymän hallinnon yleisestä ohjauksesta hallintosäännön mukaisesti.

HUS-yhtymän sisäisen toiminnan yhteensovittamisen lisäksi yhtymähallitus vastaisi HUS-yhtymän asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisesta ja integraatiosta lain edellyttämällä tavalla. Tällä viitattaisiin erityisesti sote-järjestämislain 10 §:ään, jossa säädetään hyvinvointialueen velvoitteesta asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisessa. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälää sovelletaan myös HUS-yhtymään silloin, kun se järjestää terveydenhuoltoa. Koska tämän perussopimuksen 3 §:ssä HUS-yhtymän tehtäväksi määritellään tarjota tehtäviinsä liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai niitä tukevia palveluja, tulee vastaavasti myös sote-järjestämislain 10 §:n mukainen asiakkaiden palvelujen yhteensovittamistehtävä tulkita tässä yhteydessä laajasti koskemaan kaikkia HUS-yhtymän järjestämiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja niitä koskevia palveluja.

Yhtymähallitus valvoisi HUS-yhtymän etua, edustaisi HUS-yhtymää ja tekisi sen puolesta sopimukset, jollei hallintosäännössä toisin määrättäisi.

14 § Yhtymähallituksen päätöksenteko

Yhtymähallituksen päätöksenteossa sovellettaisiin hyvinvointialuelain 12 luvun mukaisia säännöksiä. Yhtymähallitus olisi päätösvaltainen, kun puolet sen jäsenistä olisi läsnä. Päätökset yhtymähallituksessa tehtäisiin läsnä olevien jäsenten yksinkertaisella enemmistöllä. Äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisisi. Vaalipäätöksen kyseessä ollessa äänten mennessä tasan vaali ratkaistaisiin arvalla. Ratkaisu arvalla perustuisi hyvinvointialuelain 110 §:ään, josta ei katsottu tarpeelliseksi poiketa yhtymähallituksen päätöksenteon osalta.

15 § HUS-yhtymän toimitusjohtaja

HUS-yhtymän operatiivisesta johtamisesta vastaisi toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja johtaisi ja kehittäisi yhtymähallituksen alaisena HUS-yhtymän hallintoa, taloudenhoitoa, viestintää ja muuta toimintaa sekä vastaisi osaltaan siitä, että yhtymäkokouksen ja yhtymähallituksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan.

HUS-yhtymän toimitusjohtajan kanssa tehtäisiin johtajasopimus. Hyvinvointialueen johtajan kanssa tehtävästä johtajasopimuksesta säädetään hyvinvointialuelain 46 §:ssä ja hyvinvointialueen johtajan irtisanomisesta tai siirtämisestä muihin tehtäviin lain 47 §:ssä. Lain 69 §:n mukaan näitä pykäläitä sovelletaan myös hyvinvointiyhtymän johtavaan viranhaltijaan.

Hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus. Johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen puheenjohtajan työnjaosta hyvinvointialueen johtamisessa. Otettaessa sopimukseen työnjakoa koskevia määräyksiä on otettava huomioon, mitä hallintosäännössä määrätään. Johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä menettelytavoista, joilla johtajan viran

hoitamiseen liittyvät erimielisyydet 47 §:ssä tarkoitetun menettelyn sijasta ratkaistaan. Johtajasopimuksessa voidaan tällöin menettelyn ohella sopia johtajalle maksettavasta erokorvauksesta.

Hyvinvointialuelain 47 §:n mukaan aluevaltuusto voi irtisanoa hyvinvointialuejohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt aluevaltuuston luottamuksen. Asia tulee vireille aluehallituksen esityksestä tai vähintään neljäsosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa johtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu, ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi. Irtisanomisen tai muihin tehtäviin siirtämisen edellytyksenä on, että sitä kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla johtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

Hyvinvointialuelain 69 §:ssä säädetään siitä, miten hyvinvointialuetta koskevia säännöksiä sovelletaan hyvinvointiyhtymään. Pykälän mukaan hyvinvointiyhtymän johtavan viranhaltijan ja hyvinvointiyhtymän välillä tehtävään johtajasopimukseen sovelletaan, mitä hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan välisestä johtajasopimuksesta säädetään hyvinvointialuelain 46 §:ssä. Pykälän ja sen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan hyvinvointiyhtymän johtavan viranhaltijan irtisanomisesta tai siirtämisestä muihin tehtäviin on soveltuvin osin voimassa, mitä hyvinvointialuejohtajasta säädetään lain 47 §:ssä. Näin ollen hyvinvointialueen johtajan irtisanomiseen tai siirtämiseen muihin tehtäviin liittyvä asia tulisi vireille yhtymähallituksen esityksestä tai mikäli esityksen tekisivät yhdessä sellaiset HUS-yhtymän jäsenet, jotka edustavat vähintään neljäsosaa HUS-yhtymän jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä. Irtisanomispäätöksen tekemiseen vaadittaisiin, että sitä kannattaisi kaksi kolmasosaa kaikkien HUS-yhtymän jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

Perussopimuksen 13 §:n mukaisesti HUS-yhtymän toimitusjohtajan valitsisi yhtymähallitus. Tämä poikkeaisi yleisestä julkisen sektorin menettelystä, jonka mukaan toimitusjohtajan valitsee ylin päättävä toimielin. Esimerkiksi hyvinvointialuelain 45 §:n mukaan hyvinvointialueen johtajan valinnasta vastaa aluevaltuusto. Hyvinvointialuelain 69 §:n mukaan lain 45 §:ää ei kuitenkaan sovelleta hyvinvointiyhtymään, mikä mahdollistaisi HUS-yhtymän toimitusjohtajan valinnan osoittamisen tässä perussopimuksessa yhtymäkokouksen sijaan yhtymähallituksen tehtäväksi. HUS-yhtymän toimitusjohtajan valinnan osoittaminen yhtymähallituksen tehtäväksi perustuisi erityisesti siihen, että HUS-yhtymän ylimmän päättävän toimielimen ollessa yhtymäkokous, HUS-yhtymän suora poliittinen ohjaus toteutuisi ensisijaisesti yhtymähallituksessa. Tällä tavoin myös toimitusjohtajan valintaan liittyvä poliittinen tahtotila välittyisi päätöksentekoon luontaisemmin yhtymähallituksen kautta. Tästä huolimatta, kuten edellä on todettu, toimitusjohtajan mahdollinen irtisanominen olisi hyvinvointialuelain 47 ja 69 §:n mukaan edelleen yhtymäkokoukselle kuuluva tehtävä.

16 § Hallintosääntö

HUS-yhtymää johdettaisiin ja yhtymä toimisi hallintosäännön mukaisesti. Hallintosäännön hyväksyisi HUS-yhtymän yhtymäkokous. Hallintosäännössä annettaisiin tarpeelliset hyvinvointialuelain 95 §:ssä mainitut määräykset HUS-yhtymää koskevan lainsäädännön säännökset sekä tämän perussopimuksen määräykset huomioon ottaen.

17 § Konserniohje

HUS-yhtymä tytäryhteisöineen muodostaisi HUS-yhtymäkonsernin. HUS-yhtymä johtaisi, ohjaisi ja valvoisi HUS-yhtymäkonsernia yhtymäkokouksen asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeessa kuvattaisiin menettelyt, joilla varmistettaisiin HUS-yhtymän konserniohjauksen toimivuus. Konserniohjeen valmistelusta ja sisällöstä määrättäisiin tarkemmin HUS-yhtymän hallintosäännössä.

Tämänhetkisessä HUS-kuntayhtymän konserniohjeessa tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa HUS:lla on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön hallituksessa taikka jossa HUS muuten käyttää tosiasiallista määräysvaltaa. Tytäryhteisöt jaetaan markkinaehtoihin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin konsernijohtoon päättämällä tavalla. Markkinaehtoinen tytäryhteisö voi toimia kilpailuilla markkinoilla ja mm. osallistua ilman euromääräisiä rajoituksia tarjouskilpailuihin. Muiden kuin markkinaehtoisten tytäryhteisöjen tulee toimia siten, että HUSin ja tytäryhteisön välinen sidosyhteyssuhde ei vaarannu. Tytäryhteisöjen lisäksi HUS-yhtymällä voi olla osakkuusyhteisöjä, joissa HUS-yhtymällä yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä kanssa on vähintään 20 % ja enintään 50 % yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta.

Tällä hetkellä HUS-kuntayhtymän konserniin kuuluu oman sairaalatoiminnan lisäksi useita tytäryhteisöjä: erikoissairaanhoidon palveluja tarjoava Orton Oy (yhdistyi kuntayhtymän tytäryhtiön HYKSin Kliiniset Palvelut Oy:n kanssa 1.7.2020), tukipalveluita tuottavat HUS Kiinteistöt Oy ja Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy, Hyks-instituutti sekä kiinteistöyhtiöt Kiinteistö Oy HUS-Asunnot, Asunto Oy Pilvenmäki ja Asunto Oy Porvoon Joukahaisentie 5. HUS-konserniin kuuluu myös osakkuusyhteisöjä, joista merkittävin on Oy Apotti Ab.

Hyvinvointialuelain 49 §:n mukaisesti omistajaohjauksella olisi huolehdittava siitä, että hyvinvointialueen tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin kokonaisuus. Omistajaohjauksella varmistettaisiin palveluiden yhdenvertainen saatavuus sekä palveluiden laatu, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus hyvinvointialueen tytäryhteisöjen toiminnassa. Omistajaohjauksella varmistettaisiin myös avoimuuden ja viestinnän samoin kuin palvelujen käyttäjien ja hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen. Tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa olisi otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovellettaisiin HUS-yhtymän tytäryhteisöjen ja soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Hyvinvointialuelain 49 §:n mukaisesti konserniohjeessa annettaisiin tarpeelliset määräykset ainakin: 1) hyvinvointialuekonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta; 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä; 3) tiedottamisesta ja hyvinvointialueen luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta; 4) velvollisuudesta hankkia hyvinvointialueen kanta asiaan ennen päätöksentekoa; 5) konsernin sisäisistä palveluista; 6) hyvinvointialueen tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä; 7) hyvinvointialueen tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta; ja 8) hyvinvointialuekonsernin valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta hyvinvointialuekonsernissa.

5 Luku – Muut toimeilimet

18 § Tarkastuslautakunta

Hyvinvointialuelain 69 §:n 1 momentin mukaisesti HUS-yhtymään sovelletaan, mitä kyseisessä laissa säädetään hyvinvointialueen tarkastuslautakunnasta. Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaisesti

HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään hyvinvointialuelain 125 §:ssä. Tarkastuslautakunta laatisi arviointisuunnitelman ja antaisi HUS-yhtymän ylimmälle päättävälle toimielimelle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitettäisiin arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsiteltäisiin ylimmässä päättävässä toimielimessä tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voisi antaa muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. HUS-yhtymän hallitus antaisi ylimmälle päättävälle toimielimelle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaisi aiheita.

Tarkastuslautakunnan jäsenten määrästä ei säädetä laissa. Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaisesti lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Nykyisen HUS-kuntayhtymän tarkastuslautakunnassa on yhteensä 7 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Ehdotetun perussopimuksen mukaisesti HUS-yhtymän tarkastuslautakuntaan valittaisiin nykyistä vastaavaan tapaan 7 jäsentä ja heistä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen. Nykyistä vastaava jäsenmäärä loisi jatkuvuutta lautakunnan toiminnalle myös HUS-yhtymässä.

19 § Kansalliskielilautakunta

Hyvinvointialuelain 33 §:n mukaan kaksikielisellä hyvinvointialueella on oltava kansalliskielilautakunta.

Lautakunnan jäseniksi valitaan hyvinvointialueen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä. Kansalliskielilautakunnan tehtävistä säädetään laissa ja määrätään hallintosäännössä. Lautakunnan on annettava vuosittain aluehallitukselle kertomus kielivähemmistön palvelujen toteutumisesta. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa aiheita.

Uusimaa-lain 2 §:n 4 momentin mukaisesti myös HUS-yhtymässä tulee olla hyvinvointialuelain 33 §:n mukainen kansalliskielilautakunta. Kansalliskielilautakunnan tehtävänä on toteuttaa hyvinvointialueissa sille säädettyjä tehtäviä HUS-yhtymän hallinnossa. Lakisäätteisten tehtävien lisäksi lautakunnalla voi olla muita hallintosäännössä määrättyjä tehtäviä. Lautakunnan jäseniksi valitaan HUS-yhtymän jäsenten alueen ruotsinkieliseen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä.

Kansalliskielilautakunnan jäsenten määrästä ei säädetä laissa. Nykyisen HUS-kuntayhtymän vähemmistökielisessä lautakunnassa on yhteensä 9 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Esitetyn perussopimuksen mukaisesti kansalliskielilautakuntaan valittaisiin 9 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Nykyistä vastaava jäsenmäärä loisi jatkuvuutta lautakunnan toiminnalle myös HUS-yhtymässä. Hyvinvointialuelain 33 §:n 5 momentin mukaan lautakunnan puheenjohtajalla olisi läsnäolo- ja puheoikeus yhtymähallituksen kokouksessa.

20 § Muiden toimielinten asettaminen

Hyvinvointialuelain 59 §:n mukaisesti hyvinvointiyhtymän perussopimuksessa on sovittava sen toimielimistä sekä niiden tehtävistä, päätösvalta ja koollekutsumisesta. Jäsenenä olevien hyvinvointialueiden olisi mahdollista jättää muita toimielimiä koskevaa päätösvaltaa hyvinvointiyhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävälle toimielimelle, mutta tällöin asiasta olisi sovittava perussopimuksessa.

Ehdotetussa perussopimuksessa ei olisi tarkoitus sopia kaikista HUS-yhtymän toimielimistä, vaan ehdotetun 20 §:n mukaisesti HUS-yhtymällä voisi olla muita hallintosäännössä taikka hallintosäännön nojalla asetettuja toimielimiä. Muista toimielimistä määrättäisiin lähtökohtaisesti

hallintosäännössä, jonka hyväksyisi yhtymäkokous. Yhtymäkokouksen valitsisi myös muiden hallintosäännössä määrättyjen toimielinten jäsenet.

Ehdotetun 20 §:n mukaan HUS-yhtymässä voisi olla hallintosäännössä määrättyjen toimielinten lisäksi muita lakisääteisiä toimielimiä, joiden tehtävistä ja asettamisesta säädetään laissa. Esimerkiksi lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999) 16 §:n mukaan sairaanhoitopiirillä, jonka alueella on lääkärikoulutusta antava yliopisto, tulee olla vähintään yksi alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Lain mukaan toimikunnan asettaa sairaanhoitopiirin hallitus.

7 Luku – Talous

21 § Peruspääoma

HUS-yhtymän peruspääoma vuoden 2023 aloittavaan taseeseen muodostuisi HUS-kuntayhtymän peruspääomasta. Peruspääomaosuudet jaettaisiin jäsenten osuuksiksi siten, että jäsenen euromääräinen peruspääomaosuus olisi yhtä suuri kuin jäsenen alueella sijaitsevien kuntien osuus HUS-kuntayhtymän peruspääomasta yhteenlaskettuna oli vuoden 2022 taseessa. Helsingin kaupungin osuus olisi sama kuin vuoden 2022 taseessa. Yhtymän peruspääoman määrän ja jaon jäsenten kesken vahvistaisi yhtymäkokous. HUS-kuntayhtymän omistajakuntien peruspääomaosuudet ovat pysyneet viime vuosina ennallaan.

Sote-uudistuksen yhteydessä Myrskylän ja Pukkilan kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon on suunniteltu siirtyvän Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä (PHHYKY) osaksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Muutos edellyttää HUS-kuntayhtymän ja PHHYKY:n ylimpien päättävien toimielinten päätökset, jotka on suunniteltu tehtäväksi kevään 2022 aikana. Samassa yhteydessä näiden kuntien euromääräiset peruspääomaosuudet siirtyisivät osaksi Itä-Uudenmaan HUS-yhtymän peruspääomaosuutta. Myrskylän ja Pukkilan peruspääomaosuudet määriteltäisiin siten, että PHHYKY suorittaisi ulos kyseessä olevien kuntien osuuden PHHYKY:n nettovarallisuudesta, mikä siirtyisi osaksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen peruspääomaosuutta HUS-yhtymässä. Kyseisten kuntien lopullinen nettovarallisuuden suuruus laskettaisiin PHHYKY:n vuoden 2022 tilinpäätöksestä, joten Itä-Uudenmaan tarkka euromääräinen peruspääomaosuus ja siten myös hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tarkat prosentuaaliset peruspääomaosuudet olisivat selvillä vasta vuoden 2023 aikana. PHHYKY:n 15.2.2022 tekemän alustavan laskelman mukaan Myrskylän ja Pukkilan nettovarallisuudet PHHYKY:ssä olivat 485 438,12 ja 738 645,39 euroa. Näitä summia on käytetty Itä-Uudenmaan euromääräisen peruspääomaosuuden alustavassa määrittelyssä. Kunnes Itä-Uudenmaan tarkka euromääräinen peruspääomaosuus on määritelty ja vahvistettu, ehdotetaan käytettäväksi Itä-Uudenmaan osalta käytettävissä olevien tietojen perusteella laskettua alustavaa euromääräistä peruspääomaosuutta. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen peruspääoman suuruuden vahvistaisi tämän perussopimuksen 34 §:n mukaisesti HUS-yhtymän yhtymäkokous vuoden 2023 aikana.

HUS-kuntayhtymän vuoden 2020 tilinpäätöksen ja Myrskylän ja Pukkilan alustavien peruspääomaosuuksien perusteella euromääräiset ja suhteelliset peruspääomaosuudet jakautuisivat hyvinvointialueittain seuraavasti:

Kunta	Peruspääoma euroina	%
Helsinki	141 633 856,74	36,09 %
Länsi-Uudenmaan hva yhteensä	122 644 591,86	31,25 %

Espoo	68 665 003,48	17,50 %
Hanko	2 999 265,71	0,76 %
Inkoo	1 601 325,92	0,41 %
Karkkila	3 436 941,60	0,88 %
Kauniainen	2 563 088,64	0,65 %
Kirkkonummi	8 574 954,18	2,18 %
Lohja	16 137 042,84	4,11 %
Raasepori	9 416 211,44	2,40 %
Siuntio	1 599 229,88	0,41 %
Vihti	7 651 528,17	1,95 %
Vantaan ja Keravan hva yhteensä	54 351 666,15	13,85 %
Kerava	7 673 311,20	1,96 %
Vantaa	46 678 354,95	11,89 %
Keski-Uudenmaan hva yhteensä	48 390 850,06	12,33 %
Hyvinkää	13 633 143,22	3,47 %
Järvenpää	10 577 452,94	2,70 %
Mäntsälä	4 829 704,95	1,23 %
Nurmijärvi	9 286 222,59	2,37 %
Pornainen	1 058 315,99	0,27 %
Tuusula	9 006 010,37	2,29 %
Itä-Uudenmaan hva yhteensä	24 232 159,74	6,49 %
Askola	1 205 504,75	0,31 %
Lapinjärvi	876 771,67	0,22 %
Loviisa	3 768 907,35	0,96 %
Myrskylä*	485 438,12	0,12 %
Porvoo	13 213 056,34	3,37 %
Pukkila*	738 645,39	0,19 %
Sipoo	5 167 919,63	1,32 %
Yhteensä	392 477 209,06	100,00 %

**Myrskylän ja Pukkilan kuntien sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy uudistuksen yhteydessä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen, mikä huomioidaan Itä-Uudenmaan euromääräisen peruspääomaosuuden suuruudessa. Tässä taulukossa on käytetty alustavaa arviota ko. kuntien peruspääomaosuuden suuruudesta 15.2.2022 tilanteen mukaan.*

Myrskylän ja Pukkilan osuuksien lisääminen HUS-yhtymän peruspääomaan lisäisi alustavan laskelman mukaisesti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen suhteellista peruspääomaosuutta 0,30 prosenttiyksikköä nykytilanteeseen verrattuna ja samalla vastaavasti vähentäisi muiden HUS-yhtymän jäsenten suhteellisia peruspääomaosuuksia.

Peruspääomaa voitaisiin korottaa tai alentaa määränemmistö päätöksellä. Ehdotetussa perussopimuksessa sovitun mukaisesti muutos voitaisiin siten tehdä, jos vähintään kolme HUS-yhtymän jäsenistä kannattaisi muutosta ja niiden asukasluku olisi yli puolet kaikkien HUS-yhtymän jäsenien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Peruspääomaa voitaisiin korottaa tai alentaa yhtymäkokouksen päätöksellä. Peruspääomalle maksettavasta korosta ja sen suuruudesta päättäisi yhtymäkokous. Jäsenten peruspääomaosuuksista ja niiden muutoksista pidettäisiin luettelo.

22 § Jäsenten osuudet varoista ja veloista

Kunkin hyvinvointiyhtymän HUS-yhtymän jäsenenä olevan Uudenmaan hyvinvointialueen sekä Helsingin kaupungin osuus HUS-yhtymän varoihin sekä vastuu sen veloista määräytyisivät Helsingin kaupungin ja kunkin hyvinvointialueen peruspääomaosuuksien suhteessa. Tällöin kunkin jäsenen vastuu HUS-yhtymän varoista ja veloista vastaisi jäsenen omistusosuutta HUS-yhtymästä.

23 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

HUS-kuntayhtymän nykyinen toiminnan, talouden ja henkilöstön suunnitteluprosessi

Tällä hetkellä HUS-kuntayhtymä laskuttaa jäsenkuntia ja muita maksajia palvelujen toteutuneeseen käyttöön perustuen. Jäsenkunnilta peritään ennakkomaksu, joka on 1/12 osa kuntakohtaisesta talousarviosta. Jäsenkuntien laskutus tasataan käytön mukaiseksi kvartaaleittain. Puolivuosittain tehdään lisäksi kalliin hoidon tasaus niiden jäsenkuntien potilaiden osalta, joiden vuosikustannukset ylittävät 60 000 euron rajan.

Laskutus tapahtuu hoitojakso- ja käyntikohtaisesti. Laskutettavia tuotteita ovat DRG-, käynti- ja hoitopäivätuotteet, sähköiset etäasiointipalvelut sekä läpilaskutettavat palvelut. DRG-tuotteistus (Diagnosis Related Group) on somaattisessa erikoissairaanhoidossa käytettävä luokittelu, jossa potilaat ryhmitellään diagnoosin ja muiden potilaasta kirjattujen tietojen perusteella lääketieteellisesti ja kustannuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin.

HUS-kuntayhtymän taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta ja investointien osalta neljä vuotta. Talousarviossa suunnitellaan toiminnan, talouden ja henkilöstön kokonaisuus, jolla ohjataan HUSin toimintaa tilikauden aikana. Toiminnan ja talouden näkymää tarkennetaan ennusteilla 4 kertaa vuodessa.

HUS-kuntayhtymän taloussuunnittelu pohjautuu jäsenkuntien maksuosuusraamin sekä muiden maksajien palvelukäytön suunnitteluun. HUSin ylin johto määrittelee vuosittain, minkä vuoden tietoihin perustuen jäsenkuntien maksuosuusraami, toisin sanoen erikoissairaanhoidon laskutus, lasketaan. Laskennan periaatteet käsitellään HUS Stratossa ja hyväksytään kesäkuussa HUSin hallituksessa. Laskennan lähtökohtana on eri vuosina käytetty joko edellistä vuotta, edellisen vuoden talousarviota, kolmen vuoden toteumien keskiarvoa tai nyt koronaepidemian aikana viimeisintä ns. normaalia vuotta (2019). Laskennan pohjana olevia tietoja korotetaan jäsenkuntien väestömäärän muutoksella, palveluita käyttävien potilaiden %-osuuden kasvulla, kustannustason muutoksella, tuottavuustavoitteella ja muilla toiminnallisilla muutoksilla. Jäsenkuntien maksuosuudessa on huomioitu lisäksi kaupunkien/kuntien kanssa sovittavat työnjaolliset muutokset.

Jäsenkuntien maksuosuus raamin laskennassa huomioidaan lisäksi vuosittainen kustannustason muutos. Sen laskennassa huomioidaan palkkojen yleiskorotukset ja muutokset henkilöstösivukuluissa. Lisäksi tarkastellaan erikseen merkittävimmät toimintakulujen erät, kuten sairaanhoidolliset tarvikkeet ja -palvelut, ICT-kustannukset, lääkkeet, hoitotarvikkeet ja elintarvikkeet. Muita toimintakuluja korotetaan indeksillä, joka on ollut esimerkiksi peruspalveluiden hintaindeksi.

Tilikauden ensimmäinen ennuste käsittää myös arvion seuraavan tilikauden toiminnasta, taloudesta ja henkilöstöstä. HUSin yksiköiden laatima tammi-elokuun toteumatietoihin perustuva ennuste, jossa huomioidaan jäsenkuntien maksuosuusraami, lukitaan talousarvioksi. Talousarvio kohdennetaan tarkemmalle tili- ja vastuuyksikkötasolle kuukausikohdennetuksi käyttösuunnitelmaksi.

HUS-kuntayhtymän tulosalueet laativat keväällä investointiesitykset mm. koneista ja laitteista, rakennuksista sekä ICT-järjestelmistä. Esitykset priorisoidaan neljän vuoden investointiohjelmaksi. Poistosuunnitelma ja investointien kustannukset sisältyvät taloussuunnitelmaan.

Taloussuunnitelma käsitellään HUS-kuntayhtymän hallituksessa loka-marraskuussa ja kuntayhtymän valtuusto hyväksyy taloussuunnitelman joulukuussa. Talousarviokirja valmistellaan yhteistyössä HUS-kuntayhtymän tulosalueiden ja johdon kanssa.

HUS-yhtymän toiminnan, talouden ja henkilöstön suunnittelu

HUS-yhtymän talousarvio ja -suunnitelma hyväksyttäisiin syksyn yhtymäkokouksessa. Talousarvio valmisteltaisiin yhteistyössä jäsenten kanssa. Talousarvion valmisteluprosessin tavoitteena olisi osaltaan varmistaa tasavertainen kohtelu erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja pelastustoimen välillä koko Uudellamaalla. Talousarviovalmistelu pitäisi sisällään toiminnan ja siihen liittyvän yhteistyön sekä työnjaon ja siihen mahdollisesti tehtävien muutosten kokonaisuuden. Tavoitteena olisi parantaa HUS-yhtymän talouden ennustettavuutta.

Talousarvio laadittaisiin hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän yhteistyössä valmisteleman talousarvion maksuosuusraamin pohjalta. Talousarvioehdotuksen pohjana käytettäisiin yhdessä hyväksytyä ajantasaista tilannekuvaa HUS-yhtymän sekä sen jäsenten taloudesta ja toiminnasta.

Talousarvion laadinta käynnistyisi siitä, että hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän talousjohdot laatisivat alkuvuodesta yhdessä ehdotuksen HUS-yhtymän maksuosuusraamin laskentaperiaatteiksi ja omistajaohjauksen tavoitteiksi. Hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki yhteistyössä HUS-yhtymän johdon kanssa käsitelisivät ehdotuksen ja hyväksyisivät laskentaparametrit. Tämän jälkeen HUS-yhtymä laatisi ehdotuksen HUS-yhtymän talousarvioraamiksi huomioiden hyväksytyt laskentaperiaatteet ja valtion rahoituksen kokonaisuuden. Laskennassa huomioitaisiin myös muiden maksajien laskutus ja resurssitarpeet.

Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin käsiteltäviä ehdotuksen se käsiteltäisiin hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän johdon yhteistyöryhmässä ja tämän jälkeen hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin luottamuselimissä touko-kesäkuussa. HUS-yhtymän talousraamin hyväksyisi HUS-yhtymän yhtymäkokous. HUS-yhtymä käyttäisi hyväksytyä maksuosuusraamia oman talousarvioehdotuksensa valmistelussa. Talousarvioon otettaisiin tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi talousarviossa osoitettaisiin, miten HUS-yhtymän rahoitustarve katetaan. Talousarvioehdotusta tarkennettaisiin syksyn aikana esimerkiksi elokuussa tulevien valtion sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoituslaskelmien ja syyskuussa tulevien valtion budjettipäätösten perusteella yhteistyössä HUS-yhtymän ja jäsenten kesken. Mikäli esimerkiksi valtion budjettipäätöksellä olisi merkittävää vaikutusta keväällä sovittuun talousraamiin, yhtymäkokous voisi tarvittaessa kokoontua tarkentamaan HUS-yhtymän talousarvion laskentaperusteena toimivaa talousraamia. HUS-yhtymän talousarvioehdotusta käsiteltäisiin osana hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin talousarvioehdotusten valmistelua niiden luottamuselimissä. HUS-yhtymän talousarvio hyväksyttäisiin yhtymäkokouksessa. Tavoitteena olisi, että hyväksytty HUS-yhtymän talousarvio olisi hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin käytettävissä niiden päättäessä omista talousarvioistaan.

HUS-yhtymän hallitus laatisi ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Taloussuunnitelman laadinta perustuisi valtion rahoitusperiaatteisiin ja kokonaisrahoituksen kehittämiseen, omistajaohjauksen tavoitteisiin ja HUS-yhtymän strategiaan. Taloussuunnitelmassa hyväksyttäisiin HUS-yhtymän ja HUS-yhtymän konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Yhtymäkokous hyväksyisi taloussuunnitelman talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan

taloussuunnitelma ajoittuisi vähintään kolmelle seuraavalle toimintavuodelle siten, että talousarviovuosi olisi taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Toiminnan ja talouden raportointi- ja ennusteaikataulu sekä tilinpäätösaikataulu laadittaisiin yhteistyössä HUS-yhtymän ja jäsenten kanssa yhtymäkokouksen hyväksymää talousarvion kehystä noudattaen.

Hallintosäännössä annettaisiin tarvittavat tarkemmat talousarviota, taloussuunnitelmaa, talousarvion kehystä ja yhteisvalmistelua koskevat määräykset. Lisäksi yhtymäkokous päättäisi talousarvion yhteydessä sen sitovuustasot tämän perussopimuksen 10 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaisesti. Näiden tarkemmista yksityiskohdista sovittaisiin hallintosäännön ja HUS-yhtymän talousarvion valmistelun yhteydessä. Samassa yhteydessä tulisi pohdittavaksi myös erillisen tämän perussopimuksen 5 §:n mukaisesta strategiasta johdettavan HUS-yhtymän talous- ja tuottavuusohjelman tarve ja suhde edellä mainittuun taloussuunnitelmaan. Jatkovalmistelussa tulisi myös arvioida esimerkiksi, miten määriteltäisiin jäsenten kiinteisiin maksuosuuksiin kuuluvien palvelujen sisältö, voisiko joidenkin HUS-yhtymän jäsenilleen tarjoamien palvelujen (kuten esimerkiksi diagnostiset palvelut) rahoitus perustua palvelukohtaiseen laskutukseen, sekä miten HUS-yhtymälle annettava rahoitus yhteensovitettaisiin hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin järjestämisvastuulla olevan muun toiminnan rahoituksen kanssa. Rahoitusmallivaihtoehtoja koskeva konsulttiselvitys on lisämateriaalina 3.

24 § HUS-yhtymän tulonmuodostus

HUS-yhtymän tulot muodostuisivat talousarvioon perustuvista jäsenten maksuosuuksista, asiakasmaksuista, tämän sopimuksen 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista palveluista saatavista korvauksista sekä muista tuloista. Tämän sopimuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja palveluja olisivat HUS-yhtymän jäsenilleen tarjoamat muut tehtäviinsä liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tai niitä tukevat palvelut. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi diagnostiikkaan tai erilaisiin tukipalveluihin, kuten huolto- ja kiinteistöpalveluihin kuuluvat palvelut. Tämän sopimuksen 3 §:n 3 momentin mukaisia palveluja olisivat muille kuin HUS-yhtymän jäsenille tarjottavat palvelut, joita olisivat esimerkiksi muut muiden kuin Uudenmaan hyvinvointialueiden HUS-yhtymältä hankkimat tai muiden maiden asukkaille kansainvälisen yhteistyön kautta HUS-yhtymän tarjoamat sairaanhoidon tai lääketieteellisten tukipalvelujen palvelut. Muita tuloja voisivat olla esimerkiksi HUS-konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tarjoamista palveluista saatavat tulot.

Jäsenten maksuosuuksista, niiden jaksottamisesta ja erääntymisestä sekä asiakasmaksujen ja muiden korvausten perusteista määrättäisiin talousarviossa.

25 § Maksuosuuksien tasausmenettely

Jäsenten talousarvioon perustuvat maksuosuudet tasattaisiin tilikauden päättyessä. Tasauksessa HUS-yhtymä hyvittäisi jäseniä, joiden toteutunut palvelujen käyttö on pienempi kuin talousarviossa suunniteltu ja perisi maksuosuuden täydennystä jäseniltä, joiden toteutunut palvelujen käyttö on suurempi kuin talousarviossa suunniteltu. Tasaus tapahtuisi jäsenkohtaisen maksuosuuteen liittyvien palvelujen toteutumisen seurannan perusteella. Tasaus ei vaikuttaisi jäseniltä perittävien maksuosuuksien kokonaissummaan.

Yhtymäkokous voisi antaa tarkentavia määräyksiä maksuosuuksien tasauksen toimeenpanosta. Tämä tapahtuisi talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

26 § Talouden ja toiminnan seuranta

HUS-yhtymällä olisi talouden ja toiminnan ajantasainen seurantajärjestelmä, jolla todennettaisiin asetettujen tavoitteiden saavuttaminen tai niistä poikkeaminen. Talousarvion toteutumista seurattaisiin kuukausittain. Yhtymähallitus raportoisi kuukausittain toiminnan ja talouden

toteutumisesta jäsenille. Raportoinnin periaatteita määriteltäisiin tarkemmin HUS-yhtymän hallintosäännössä. Seurannassa tarkasteltaisiin talouden todellista toteumaa verraten sitä kiinteään kuukausilaskutukseen. Seurannassa tuotaisiin esille ne johtamistoimenpiteet, joilla mahdollista odottamatonta eriytymistä minimoitaisiin. Lisäksi talousarvion toteutumisen raportoinnissa laadittaisiin neljännesvuosittain tilinpäätösennuste.

Tällä hetkellä HUS-kuntayhtymän talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain. Tarkastelunäkökulmina ovat tuoteseuranta, talous ja henkilöstö. Tuoteseurantaa tarkastellaan kuukausittain erikseen jäsenkuntien ja kaikkien maksajien osalta huomioiden sekä summat että lukumäärät. Kuukausittain seurataan toteutuneiden tuotteistettujen palveluiden toteumaa kuukausijaksotettuun talousarvioon, missä on huomioitu kausivaihtelu (esim. kesäsulut). Lisäksi seurataan jäsenkuntien maksuosuuksien toteutumista jäsenkunnittain. Vertailu tehdään talousarvion lisäksi myös edelliseen vuoteen.

Tuoteseurannan osalta vakioraportti sisältää myös hinta-määräeroanalyysin, jossa analysoidaan, mikä osuus poikkeamasta aiheutuu tuotteiden määrällisen käytön muutoksesta ja mikä hinnan muutoksesta (tuotemix). Tuloslaskelmaa seurataan lisäksi eri organisaatiotasoilla. Tuloslaskelma käsittää kuukausittaisen ja kumulatiivisen vertailun talousarvioon ja edelliseen vuoteen. Talousarvion näkymää tarkennetaan ennusteilla, jotka pohjautuvat yksiköiden määrittelemien diagnooseihin pohjautuvien potilasryhmien potilasmäärien ennustamiseen ja hoitokäytäntöjen muutosten arviointiin, joiden pohjalta muodostuu tuote-ennuste. Tuotelukumäärä- ja euromääräinen ennuste kohdennetaan maksajille. Lisäksi laaditaan sisäisten ja ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen sekä henkilöstö- määrien ja henkilötyövuosien ennuste henkilöstöryhmittäin. Henkilöstön osalta seurataan kuukausittain henkilötyövuosien ja henkilöstömäärien toteutumista sekä henkilötyövuoden hinnan kehitystä tuloslaskelman henkilöstökulujen (palkat ja henkilösivukulut) seurannan lisäksi.

Johdon kuukausiraportti laaditaan sekä HUS-kuntayhtymä- että tulosalue/-yksikötasolla. Talousarvion toteutumisen seuranta raportoidaan säännöllisesti myös muun muassa HUS Stratolle.

Jatkossa HUS-yhtymän talouden ja toiminnan toteutumisen seurantaa olisi tarve tiivistää nykyisestä. HUS-yhtymä tulisi jatkossa edelleen laatimaan kuukausittaisen talouden ja toiminnan toteutumista kuvaavan raportin, joka raportoitaisiin jäsenille ja käsiteltäisiin yhdessä HUS-yhtymän ja jäsenten kesken erikseen hallintosäännössä sovittavalla tavalla, esimerkiksi jäsenten ja HUS-yhtymän johdon yhteistyöryhmässä. Samassa yhteydessä sovittaisiin yhdessä HUS-yhtymän ja jäsenten kesken niistä toimenpiteistä, joihin ajankohtaisen raportin perusteella olisi syytä ryhtyä. Mikäli HUS-yhtymä havaitsisi, että talousarvio tulisi jäämään alijäämäiseksi, tulisi sen käynnistää välittömästi toimenpiteet ja hakea tarvittaessa yhtymäkokoukselta ylityslupaa tämän sopimuksen 28 §:ssä ja sen perusteluissa kuvatulla tavalla.

27 § Investointien suunnittelu ja rahoittaminen

Investointisuunnitelma laadittaisiin osana taloussuunnitelmaa. Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän velvollisuudesta toimittaa investointisuunnitelmaa koskeva esitys kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle säädetään hyvinvointialuelain 16 §:ssä. Investointisuunnitelma laadittaisiin sitä seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista konsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulisi sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulisi sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma ei saisi olla ristiriidassa hyvinvointialuelain 15 §:ssä tarkoitetun lainanottovaltuuden kanssa. Investointisuunnitelman tulisi perustua myös sote-

järjestämislain 22 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisiin tavoitteisiin sekä väestön palvelutarpeeseen. Investointisuunnitelmassa olisi otettava huomioon sote-järjestämislain 36 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueiden yhteistyösopimus, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Valtioneuvoston asetuksen 91/2022 mukaan Etelä-Suomen yhteistyöalueen muodostavat Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän lisäksi Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueet. Hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä voisivat sopia myös yhteisistä investoinneista.

Investointisuunnitelma on lainsäädännössä kytketty lainanottovaltuuden suuruuteen. Lainanottovaltuutta koskevassa hyvinvointialuelain 15 § säädettyä sovelletaan myös HUS-yhtymään. HUS-yhtymän lainanottovaltuus lasketaan vastaavalla tavalla vuosikatteen pohjalta kuten hyvinvointialueilla. Erona muihin alueisiin on kuitenkin se, että laskennan pohjana olevaan HUS-yhtymän vuosikatteeseen vaikuttaa keskeisesti se, minkä suuruisiksi hyvinvointialueiden ja Helsingin maksusuudet HUS-yhtymälle on sovittu. Ostot HUS-yhtymältä puolestaan vaikuttavat Uudenmaan hyvinvointialueiden vuosikatteisiin ja sitä kautta niiden omiin lainanottovaltuuksiin. HUS-yhtymän lainanottovaltuuden laskennan perusedellytys olisi se, että HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden sekä Helsingin kaupungin näkemys maksuosuuksien määrästä olisi yhtenevä, ja että luku olisi tiedossa siinä vaiheessa, kun valtiovarainministeriö laskee lainanottovaltuutta, eli tilikautta edeltävän vuoden keväällä. Näin ollen HUS-yhtymän lainanottovaltuuden määrittäminen edellyttäisi tiivistä yhteistyötä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kanssa.

Investointisuunnitelmaa koskeva esitys olisi toimitettava valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäministeriölle kalenterivuoden loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan investointisuunnitelman hyväksymismenettelystä säädetään sote-järjestämislain 25 ja 26 §:ssä.

28 § Yli- tai alijäämän käsittely

Mikäli HUS-yhtymällä olisi tilikauden päättyessä ylijäämää, yhtymäkokous voisi päättää sen tai osan siitä palauttamisesta jäsenille. Siitä, miten ylijäämä palautettaisiin, tulisi sopia tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Ylijäämän palautus voitaisiin jakaa eri perustein riippuen siitä, mistä ylijäämän katsottaisiin ensisijaisesti johtuvan. Tällä varmistettaisiin palautuksen kohdistuminen jäsenille mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Esimerkiksi, mikäli ylijäämän katsottaisiin johtuvan HUS-yhtymän palvelujen käytön muutoksesta, ylijäämä voitaisiin jakaa jäsenille niiden palvelujen käytön mukaisessa suhteessa. Vastaavasti, mikäli ylijäämän katsottaisiin johtuvan esimerkiksi HUS-yhtymän omaisuuden myynnistä, ylijäämä voitaisiin jakaa jäsenille peruspääomien mukaisessa suhteessa. Parantaakseen sekä omistajien että HUS-yhtymän toiminnan taloudellista kannustavuutta, yhtymäkokous voisi myös päättää ylijäämän tai sen osan jättämisestä HUS-yhtymän taseeseen.

HUS-yhtymän olisi ilmoitettava mahdollisesta talousarvion ylitystarpeesta ja siten alijäämän uhasta välittömästi, kun tarve havaitaan. Tällaisessa tilanteessa HUS-yhtymä käynnistäisi ensisijaisesti neuvottelut ja toimenpiteet ylitysuhan torjumiseksi yhteistyössä jäsenten kanssa. Mikäli välittömät toimenpiteet eivät olisi riittäviä, HUS-yhtymä hakisi tarvittaessa talousarvion ylitysoikeutta yhtymäkokoukselta.

Talousarvion ylitysoikeuden hakemisen menettelyä tarkennettaisiin hallintosäännössä. Alustavasti ylitysoikeushakemukseen olisi sisällytettävä ainakin: 1) kuvaus ylitystarpeesta, ylityksen suuruus ja minkä palvelun osalta ylitys tapahtuu, 2) selvitys ylitykseen johtaneista syistä, 3) selvitys aikaisemmin toteutetuista toimenpiteistä ylitysuhan ehkäisemiseksi ja toimenpidesuunnitelma arvioidun toteutuvan ylityksen minimoimiseksi, tarvittaessa yhteistyössä sen jäsenen kanssa, jonka palveluita ylitys erityisesti koskee, 4) toimenpidesuunnitelma vastaavan ylityksen estämiseksi jatkossa, 5) muihin toimintoihin kohdistuvat toimenpiteet, jolla ylitys eliminoidaan tai minimoidaan, jotta talousarvio ei kokonaisuudessaan ylity ja 6) mahdolliset keskeiset perusteet valtion lisärahoituksen ehtojen täyttymiselle, mikäli jäsenen on haettava lisärahoitusta HUS-yhtymän aiheuttaman ylityksen kattamiseksi.

HUS-yhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulisi kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tämä vastaisi hyvinvointialuelain 115 §:n mukaista sääntelyä.

29 § HUS-yhtymän tiedonantovelvollisuus

Hyvinvointiyhtymän tiedonantovelvollisuudesta säädetään hyvinvointialuelain 121 §:ssä. HUS-yhtymän olisi annettava jäsenille yhtymän taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Yhteisistä laskennan periaatteista sovittaisiin osana talousarvioprosessia yhdessä jäsenten kanssa.

30 § Viivästyskorko

Jäsenten maksuosuudet eräänntyisivät hallintosäännössä erikseen sovittavalla tavalla. Maksuosuudet perustuisivat talousarvion hyväksymisen yhteydessä vahvistettuihin laskutuseriin.

Mikäli yhtymäkokous päättäisi tilinpäätöksen yhteydessä palauttaa jäsenille ylijäämää, olisi HUS-yhtymällä oikeus kuitata jäsenelle suoritettavalla määrällä tämän perussopimuksen nojalla maksuunpantuja eräänntyneitä saataviaan asianomaiselta jäseneltä.

Edellä tässä luvussa mainitulle maksuerälle, jota ei ole suoritettu määräaikana, olisi maksettava korkolain mukainen viivästyskorko.

8 Luku – Muut määräykset

31 § Sisäinen tarkastus

HUS-yhtymällä olisi sisäisen tarkastuksen toiminto. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä olisi varmentaa HUS-yhtymän sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toimivuus. Sisäisen tarkastuksen toiminnasta määrättäisiin tarkemmin hallintosäännössä.

Hyvinvointialuelain perustelujen mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaiseen järjestämiseen voi kuulua muun muassa, että yhtymäkokous on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, hallintosääntöön on otettu asiasta riittävät määräykset ja yhtymähallitus ja muut toimielimet ovat ohjeistaneet alaisensa toiminnan osalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyvät menettelyt ja toimeenpanon valvonnan.

Laissa ei säädetä tarkemmin sisäisen tarkastuksen järjestämismallista. Sisäinen tarkastus voitaisiin näin ollen järjestää esimerkiksi HUS-yhtymän omana toimintana tai se voitaisiin hankkia ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta.

Hyvinvointialuelain 127 §:n mukaisesti tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko HUS-yhtymän sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Saman lain 128 § mukaisesti Valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa hyvinvointialueen ja sen sekä hyvinvointialueiden yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen toiminnan ja taloudenhoidon laillisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta valtiolta saadun rahoituksen osalta. HUS-yhtymän ollessa hyvinvointialueiden ja Helsingin määräysvallassa oleva yhteisö, ulottuu VTV:n tarkastusoikeus myös sen toimintaan ja taloudenhoitoon.

32 § Perussopimuksen muuttaminen

Hyvinvointialuelain 60 §:n mukaan, jos perussopimuksessa ei ole toisin sovittu, perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelle jäsenenä olevista hyvinvointialueista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenenä olevien hyvinvointialueiden yhteenlasketusta asukasluvusta. Jäsenenä olevat hyvinvointialueet voivat kuitenkin sopia perussopimuksen muuttamisen edellytyksistä myös toisin kuin laissa säädetään. Hyvinvointiyhtymän jäsenillä on oikeus sopia perussopimuksessa laissa edellytettyä tiukemmista tai väljemmistä edellytyksistä perussopimuksen muuttamiselle.

Ehdotetun perussopimuksen mukaan perussopimusta voitaisiin muuttaa, jos vähintään kolme HUS-yhtymän jäsenistä kannattaisi muutosta ja niiden asukasluku olisi yli puolet kaikkien HUS-yhtymän jäsenien yhteenlasketusta asukasluvusta.

33 § Loppuselvitys

HUS-yhtymä on lakisääteinen hyvinvointiyhtymä. Sen asema ja tehtävät on kirjattu lakiin. Mikäli HUS-yhtymä purkautuisi lakisääteisistä syistä, päättäisi yhtymäkokous loppuselvityksestä, josta hallitus huolehtii. HUS-yhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaettaisiin jäsenalueille niiden peruspääomaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä olisi varoja suurempi, jäsenalueet olisivat velvolliset suorittamaan erotuksen peruspääomaosuuksien suhteessa. Loppuselvitys lähetettäisiin hyväksyttäväksi sosiaali- ja terveysministeriöön.

34 § Voimaantulo

Voimaanpanolain 45 §:n mukaan perussopimus tulee voimaan, kun Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat sen hyväksyneet. Tämän tulisi lain mukaan tapahtua viimeistään 30.4.2022. Ennen perussopimuksen voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

35 § Myrskylän ja Pukkilan kuntien peruspääoman siirtyminen

Myrskylän ja Pukkilan kuntien osuuksien Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän peruspääomasta siirtyminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen peruspääoman osuiksiksi on kuvattu tarkemmin perussopimuksen 21 §:n perusteluissa. Lopullinen siirtyvä peruspääoma voitaisiin määrittellä vasta vuoden 2022 tilinpäätöksestä perustuen Myrskylän ja Pukkilan kunnan nettovarallisuuteen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä, mikä siirtyisi osaksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen peruspääomaa HUS-yhtymästä.

HUS-yhtymän yhtymäkokous vahvistaisi Itä-Uudenmaan lopullisen peruspääoman vuoden 2023 aikana sen jälkeen, kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot on saatu ja Myrskylän ja Pukkilan siirtyvän nettovarallisuuden suuruus määritelty. Siihen saakka Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen

peruspääoman määrittelyssä käytettäisiin tarvittaessa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän 15.2.2022 toimittamaa arviota Myrskylän ja Pukkilan nettovarallisuudesta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä.

36 § HUS-yhtymän ensimmäisen yhtymäkokouksen koollekutsuminen

HUS-yhtymän ylimmän päättävän toimielimen ensimmäisen kokouksen koolle kutsumisesta ja väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän toimivallasta kokouksen valmistelussa säädetään voimaanpanolain 46 §:ssä. Sen mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin on ilmoitettava väliaikaiselle HUS-valmisteluryhmälle edustajansa ensimmäiseen yhtymäkokoukseen viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2022.

HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen olisi järjestäydyttävä viipymättä sen jälkeen, kun hyvinvointialueet ovat ilmoittaneet edustajansa toimielimeen. Väliaikainen HUS-valmisteluryhmä kutsuisi yhtymäkokousedustajat kokoukseen viipymättä sen jälkeen, kun Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat ilmoittaneet edustajansa.

HUS-yhtymän ylimmän toimielimen olisi ensimmäisessä kokouksessaan hyväksyttävä HUS-yhtymälle hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitettu hallintosääntö sekä valittava yhtymähallitus, tarkastuslautakunta ja kansalliskielilautakunta. Voimaanpanolain 11 §:n mukaan väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän tekemä ehdotus on pohjaesityksenä yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen käsittelyssä.

37 § Äänivalta ensimmäisenä vaalikautena

Perussopimuksen 7 §:n mukaan yhtymäkokouksessa jäsenten äänivalta jakautuu niiden asukasmäärien suhteessa. Jäsenten asukasmäärät tarkistettaisiin vaalikausittain Tilastokeskuksen väestörakennetilaston vaalivuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevien tietojen mukaan.

Ensimmäiset aluevaalit toimitettiin vuonna 2022 ja edelliset kuntavaalit puolestaan vuonna 2021. Koska ensimmäiset aluevaalit toimitettiin eri vuonna kuin kuntavaalit, määräytyisi perussopimuksen 7 §:n mukaan äänivalta Helsingissä ja Uudenmaan hyvinvointialueella eri vuoden tilastotietojen perusteella. Tästä syystä olisi tarpeen sopia, että ensimmäisellä vaalikaudella kaikkien HUS-yhtymän jäsenten äänivalta määräytyisi vuoden 2020 lopun Tilastokeskuksen väestörakennetilaston asukaslukujen mukaisesti. Jatkossa aluevaalit toimitetaan vaalilain 143 a §:n 2 momentin mukaan samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Toimivalta

Voimaanpanolain 45 §:n 1 momentin mukaan HUS-yhtymän ensimmäinen perussopimus on valmisteltava siten, että Uudenmaan hyvinvointialueiden valtuustot ja Helsingin kaupunginvaltuusto voivat hyväksyä sen viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2022. Perussopimus tulee voimaan, kun Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat sen hyväksyneet.

Helsingin kaupunginvaltuuston ja Uudenmaan hyvinvointialueiden aluevaltuustojen on hyväksyttävä HUS-yhtymän perussopimus saman sisältöisenä. Jos Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki eivät ole hyväksyneet perussopimusta viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2022, päättää voimaanpanolain 45 §:n mukaisesti valtioneuvosto perussopimuksen hyväksymisestä siltä osin kuin Uudenmaan hyvinvointialueet eivät ole sopineet asiasta. Valtioneuvoston päätöksen mukainen perussopimuksen määräys on voimassa siihen saakka, kunnes Uudenmaan

hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat päässeet määräyksestä yksimielisyyteen. Valtioneuvoston on hyväksyttävä perussopimus viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2022. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, aluevaltuusto päättää hyväksyä HUS-yhtymän perussopimuksen liitteenä olevan luonnoksen mukaisesti.

Kokouskäsitely

Juri Linros ilmoitti olevansa esteellinen yhteisöjäävyyden perusteella ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.59. Hänen tilalleen saapui varajäsen Harri Koski. Myös Olga Gilbert oli pois kokouksesta edellisessä pykälässä ilmoitetun esteellisyyden (yhteisöjäävi) perusteella.

Päätettyään asiasta käydyn keskustelun aluehallituksen puheenjohtaja totesi, että Antero Eerola oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, joka kuului seuraavasti: *"Aluehallitus esittää aluevaltuustolle uusia neuvotteluita liitteenä olevasta luonnoksesta koskien HUS-yhtymän perussopimusta. HUS-yhtymässä ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen tulee edelleen olla poliittisesti edustava, nykyisen laajuinen yhtymävaltuusto. Nyt esitetty malli merkitsee päätöksenteon keskittymistä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhdessä omistamassa HUS:issa. Yhtymävaltuuston, yhtymähallituksen ja muiden toimielinten kokoonpanon pitää vastata esitettyä yhtymäsopimusta paremmin hyvinvointialueiden ja Helsingin valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien aluevaaleissa ja Helsingin osalta kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta HUS-yhtymän alueella vaalilaissa säädetyin suhteellisuusperiaatteen mukaisesti."* Teemu Purojärvi kannatti Antero Eerolan tekemää muutosehdotusta.

Lisäksi aluehallituksen puheenjohtaja totesi, että Sakari Rokkanen oli tehnyt pohjaehdotukseen lisäysehdotuksen, jonka mukaan aluehallitus päättää käynnistää valmistelun, jossa muodostetaan HUS:n omistajaohjaukseen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen oma rakenne ja malli. Pirkko Letto kannatti Sakari Rokkasen lisäysehdotusta.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava muutosehdotus ja lisäysehdotus, totesi aluehallituksen puheenjohtaja tarpeen äänestää asiassa. Ensin suoritettiin äänestys pohjaehdotuksen ja Antero Eerolan muutosehdotuksen välillä. Puheenjohtaja ehdotti äänestyksen suorittamista sähköisellä äänestysjärjestelmällä, minkä aluehallitus hyväksyi äänestystavaksi. JAA merkitsi pohjaehdotuksen kannattamista ja EI Antero Eerolan muutosehdotuksen kannattamista. JAA äänesti 13 aluehallituksen jäsentä (Sainio, Luokkala, Hako, Letto, Särkelä, Rokkanen, Enjala, Raja-Aho, Korventaival, Kaira, Tawasoli, Orpana, Koski) ja EI äänesti 3 aluehallituksen jäsentä (Eerola, Purojärvi, Aidanjuuri), joten aluehallitus hyväksyi pohjaehdotuksen äänin 13-3.

Tämän jälkeen puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Sakari Rokkasen lisäysehdotus hyväksyä yksimielisesti. Aluehallitus hyväksyi lisäysehdotuksen yksimielisesti.

Päätöksenteon jälkeen pidettiin kokoustauko klo 20.40–20.52. Harri Koski poistui kokouksesta klo 20.40. Olga Gilbert ja Juri Linros saapuivat takaisin kokoukseen klo 20.52. Kokoustauon aikana Sirkka-Liisa Kärähä ja Antero Eerola poistuivat kokouksesta.

Päätös

Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, aluevaltuusto päättää hyväksyä HUS-yhtymän perussopimuksen liitteenä olevan luonnoksen mukaisesti.

Lisäksi aluehallitus päätti käynnistää valmistelun, jossa muodostetaan HUS:n omistajaohjaukseen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen oma rakenne ja malli.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

Päätöksenteon jälkeen Antero Eerola jätti päätökseen pöytäkirjalausuman, joka kuului seuraavasti: *"Vasemmistoliitto katsoo, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen on syytä esittää uusia neuvotteluita liitteenä olevasta luonnoksesta koskien HUS-yhtymän perussopimusta. HUS-yhtymässä ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen tulee edelleen olla poliittisesti edustava, nykyisen laajuinen yhtymävaltuusto. Nyt esitetty malli merkitsee päätöksenteon voimakasta keskittämistä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhdessä omistamassa HUS:issa. Yhtymävaltuuston, yhtymähallituksen ja muiden toimielinten kokoonpanon pitää vastata esitettyä yhtymäsopimusta paremmin hyvinvointialueiden ja Helsingin valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien aluevaaleissa ja Helsingin osalta kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta HUS-yhtymän alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti."*

Ehdotus

Aluevaltuusto 19.4.2022

Aluevaltuusto päättää hyväksyä HUS-yhtymän perussopimuksen liitteenä olevan luonnoksen mukaisesti.

Kokouskäsitely

Asian käsittelyn aikana aluevaltuutettu Mika Kasonen saapui kokoukseen klo 19.10 ja varavaltuutettu Sirpa Peura poistui kokouksesta klo 19.10.

Päätettyään asiasta käydyn keskustelun aluevaltuuston puheenjohtaja totesi, että Suvi Karhu oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen. Muutosehdotus kuului seuraavasti: *"Ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin olisi HUS-yhtymän yhtymävaltuusto. Yhtymävaltuuston koko on vähintään 40 jäsentä. Muut pykälät muutetaan vastaamaan yhtymävaltuuston toimintaa. Perustelut: Yhtymävaltuusto mahdollistaa paremmin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen poliittisen edunvalvonnan. Yhtymäkokous yksipuolistaa päätöksenteon ja keskittää vallan siten, että Helsinki ja Länsi-Uusimaa käyttävät päätösvaltaa muiden alueiden jäädessä myötäilijöiksi. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta katoaa taloudellinen päätöksentekovalta, mikäli yhtymäkokous valitaan ylimmäksi päätöksentekuelimeksi, se tarkoittaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asukkaiden julkisissa palveluissa huomattavaa heikentymistä."*

Perussuomalaisen aluevaltuustoryhmä

Vasemmiston aluevaltuustoryhmä

Kristillisdemokraattien aluevaltuustoryhmä

Valta Kuuluu Kansalle aluevaltuustoryhmä"

Pia Lohikoski, Tiina Keskimäki ja Tiina Tuomela kannattivat Suvi Karhun muutosehdotusta.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, totesi aluevaltuuston puheenjohtaja tarpeen äänestää asiassa. Puheenjohtaja ehdotti äänestyksen suorittamista sähköisellä äänestysjärjestelmällä, minkä aluevaltuusto hyväksyi äänestystavaksi. JAA merkitsi pohjaehdotuksen kannattamista ja El Suvi Karhun muutosehdotuksen kannattamista. JAA äänesti

52 aluevaltuutettua ja EI äänesti 17 aluevaltuutettua, joten aluevaltuusto hyväksyi pohjaehdotuksen äänin 52-17.

Äänestysluettelo:

- JAA: Sakari Rokkanen, Ranbir Sodhi, Anitta Orpana, Pirjo Luokkala, Heli Hakala, Inna Kallioinen, Patrik Karlsson, Satu Ek, Säde Tahvanainen, Tia Seppänen, Marja Ahava, Susanna Kaiju, Anniina Pyly, Marja Suomela, Anne Karjalainen, Soile Eriksson, Hanna Holmberg-Soto, Anssi Aura, Ulla Kaukola, Timo Juurikkala, Otso Kivimäki, Riitta Särkelä, Lauri Kaira, Jüri Linros, Jouko Lindtman, Tuija Haapalainen, Jari Sainio, Sami Kanerva, Sirkka-Liisa Kähärä, Timo Laaninen, Pirkko Letto, Ida Tamminen, Reija Friman, Terhi Enjala, Olga Gilbert, Eva Tawasoli, Tuire Kaimio, Ulla-Maija Kopra, Otto Aalto, Laura Tulikorpi, Tarja Eklund, Matilda Stirkkinen, Sini Syrjäläinen, Maarit Raja-Aho, Paula Lehmuskallio, Eve Rämö, Markku Pyykkölä, Sirpa Siru Kauppinen, Nina Korventaival, Nina Nummela, Marjo Vacker, Mika Kasonen
- EI: Jouko Jääskeläinen, Minttu Sillanpää, Tiina Keskimäki, Funda Demiri, Gashaw Kaisa Bibani, Pia Lohikoski, Janne Hartikainen, Tanja Aidanjuuri, Suvi Karhu, Kai-Ari Lundell, Tiina Tuomela, Antero Eerola, Sari Linnansalmi, Markku Weckman, Teemu Purojärvi, Jussi Saramo, Mika Niikko

Aluevaltuutettu Lauri Kaira poistui kokouksesta klo 19.20 päätöksenteon jälkeen.

Päätös

Aluevaltuusto päätti hyväksyä HUS-yhtymän perussopimuksen liitteenä olevan luonnoksen mukaisesti.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

§ 42**Toimialajohtajien virkojen perustaminen**

VAKEDno-2022-94

Aluehallitus 7.4.2022 § 44**Kuvaus**

Asian valmistelija: HR-valmistelujohtaja Anne Sivula

Hyvinvointialuelain 93 §:n mukaan viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää aluevaltuusto tai hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätty muu toimielin. Kun virka, jossa ei käytetä julkista valtaa, tulee avoimeksi, se lakkautetaan. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 45 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialuejohtajan ja toimialajohtajien virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta. Aluehallitus päättää muiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta. Hyvinvointialuejohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää aluevaltuusto. Muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista päätetään virkaa perustettaessa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 31 §:n mukaan hyvinvointialueen henkilöstöorganisaatio jakautuu toimialoihin, palvelualueisiin, tehtäväalueisiin ja toimintayksiköihin. Toimialaa johtaa toimialajohtaja, palvelualueetta johtaa palvelualuejohtaja, tehtäväaluetta johtaa tehtäväalueen päällikkö ja toimintayksikköä johtaa toimintayksikön esihenkilö.

Edelleen hallintosäännön 31 §:n mukaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialue jakautuu toimialoihin seuraavasti:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimiala
- Aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen toimiala
- Vanhusten palvelujen toimiala
- Terveystieteiden palvelujen toimiala
- Pelastustoimen palvelujen toimiala
- Konsernipalvelujen toimiala

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, Aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen, Vanhusten palvelujen, Terveystieteiden palvelujen sekä Konsernipalvelujen toimialoille ehdotetaan perustettavaksi toimialajohtajan virat sekä Pelastustoimen palvelujen toimialalle pelastusjohtajan virka.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 6 §:n mukaan virkasuhteeseen otettavalla on lisäksi oltava erikseen säädetty tai hyvinvointialueen päättämä erityinen kelpoisuus. Henkilö voidaan ottaa määräaikaiseen virkasuhteeseen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista riippumatta, jos siitä erikseen säädetään tai hyvinvointialue erityisestä syystä yksittäistapauksessa toisin päättää. Virkasuhteeseen voidaan ottaa vain 18 vuotta täyttänyt henkilö.

Hyvinvointialue voi päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Sen sijaan kelpoisuusvaatimuksia ei voida lieventää hyvinvointialueen päätöksellä. Kun kelpoisuusvaatimuksia ei ole säädetty lailla tai asetuksella, hyvinvointialueen toimivaltainen viranomaisen harkitsee viran tarkoituksenmukaiset kelpoisuusvaatimukset. Viran kelpoisuusvaatimukset voidaan määrätä hallintosäännön määräyksillä, virkaa perustettaessa tai erillisillä päätöksillä. Toimivaltaan päättää kelpoisuusvaatimuksista kuuluu myös kelpoisuusvaatimusten muuttaminen.

Lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 4 §:n mukaan virkasuhteeseen ottaminen edellyttää julkista hakumenettelyä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Haku aika on vähintään 14 kalenteripäivää siitä, kun ilmoitus on julkaistu kuntalain 108 §:ssä tai hyvinvointialueesta annetun lain 113 §:ssä säädetyllä tavalla.

Tarkoituksena on, että virkojen perustamisen ja kelpoisuusvaatimusten määrittelyn jälkeen aluehallitus julistaa toimialajohtajien ja pelastustoimen toimialajohtajan pelastusjohtajan virat haettavaksi kokouksessaan 27.4.2022.

Ehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää:

1. perustaa Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialan, Aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen toimialan, Vanhusten palvelujen toimialan, Terveystieteiden palvelujen toimialan sekä Konsernipalvelujen toimialan toimialajohtajien virat;
2. että toimialajohtajien kelpoisuusvaatimuksena on tehtävän hoitamiseen soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, useamman vuoden johtamiskokemus, vähintään yhden hyvinvointialueen toimialan (johdettava toimiala) hyvä tuntemus, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito; sekä
3. perustaa pelastustoimen palvelujen toimialalle pelastusjohtajan viran;
4. että pelastusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on tehtävän hoitamiseen soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, pelastuslainsäädännön edellyttämä kelpoisuus päällystövirkkaan (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 6 §), useamman vuoden johtamiskokemus, hyvä perehtyneisyys pelastustoimeen, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi.

Ehdotus

Aluevaltuusto 19.4.2022

Aluevaltuusto päättää:

1. perustaa Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimialan, Aikuissosiaalityön ja vammaisten palvelujen toimialan, Vanhusten palvelujen toimialan, Terveystieteiden palvelujen toimialan sekä Konsernipalvelujen toimialan toimialajohtajien virat;

2. että toimialajohtajien kelpoisuusvaatimuksena on tehtävän hoitamiseen soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, useamman vuoden johtamiskokemus, vähintään yhden hyvinvointialueen toimialan (johdettava toimiala) hyvä tuntemus, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito; sekä
3. perustaa pelastustoimen palvelujen toimialalle pelastusjohtajan viran;
4. että pelastusjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on tehtävän hoitamiseen soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, pelastuslainsäädännön edellyttämä kelpoisuus päällystövirkaan (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 6 §), useamman vuoden johtamiskokemus, hyvä perehtyneisyys pelastustoimeen, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vantaa.fi

§ 43

Hyvinvointialuejohtajan virkavaali

VAKEDno-2022-47

Liitteet

- 1 Hakijavertailu (hakijoiden ansiovertailu).pdf
- Salassa pidettävä, Sisältää henkilötietoja, pyydetty erikseen

Oheismateriaali

- 1 Hakuilmoitus.pdf

Aluehallitus 7.4.2022 § 54

Kuvaus

Lain hyvinvointialueesta (hyvinvointialuelaki) 42 §:n mukaan hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian mukaisesti. Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hyvinvointialuejohtaja johtaa aluehallituksen alaisena hyvinvointialueen hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Aluevaltuusto on kokouksessaan 8.3.2022 § 11 päättänyt perustaa hyvinvointialuejohtajan viran ja että viran kelpoisuusvaatimuksena on virkatehtävän hoitamiseen soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja useamman vuoden johtamiskokemus, hyvinvointialueen hoitamiseen liittyvien toimialojen tuntemus, kokemus yhteiskuntasuhteiden hoitamisesta sekä suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito.

Edelleen aluehallitus on kokouksessaan 15.3.2022 § 7 päättänyt:

1. julistaa hyvinvointialuejohtajan viran avoimeksi;
2. että viran täyttämässä sovelletaan kuuden kuukauden koeaikaa;
3. valtuuttaa HR-valmistelujohtajan viimeistelemään hakuilmoituksen ja valitsemaan sen julkaisukanavat;
4. valita rekrytointiryhmän seuraavasti:
 - puheenjohtaja Maarit Raja-Aho
 - varapuheenjohtaja Sirkka-Liisa Kähärä
 - jäsen Lauri Kaira
 - jäsen Antero Eerola
 - jäsen Olga Gilbert
 - jäsen Pirkko Letto
 - jäsen Pirjo Luokkala
 - jäsen Tanja Aidanjuuri
 - HR-valmistelujohtaja ja hallintovalmistelujohtaja ja että
 - rekrytointiryhmän sihteerinä toimii päätöksenteon valmistelupäällikkö.
5. käydä lähetekeskustelun alustavasta luonnoksesta koskien hyvinvointialuejohtajan johtajasopimusta.

Hyvinvointialuejohtajan virka on ollut haettavana 21.3.2022-4.4.2022 välisenä aikana. Hakuilmoitus on julkaistu Vantaan kaupungin Laura-rekrytointijärjestelmässä, Oikotie-palvelussa, Duunitori-palvelussa, Monster-palvelussa, TE-palveluiden internet-sivuilla, IS:n avainpaikat -osiossa, HS avainpaikat -osiossa, Rekrytointi.com-verkostossa, Kauppalehti-sivustolla,

Talouselämä-sivustolla sekä hyvinvointialueen LinkedIn, Twitter, Facebook ja Instagram -tileillä. Hakuilmoitus on oheismateriaalina.

Hyvinvointialuejohtajan viran kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, useamman vuoden johtamiskokemus, hyvinvointialueen hoitamiseen liittyvien toimia, kokemus yhteiskuntasuhteiden hoitamisesta, suomen kielen hyvä ja ruotsin kielen tyydyttävä kirjallinen ja suullinen taito.

Hakuilmoituksessa todettiin muina valintaa tukevin kriteereinä:

- *”omaa ihmiskäsityksen, joka mahdollistaa valmentavan johtajuuden, toisten kyvykkyyteen luottamisen*
- *erittäin hyvät vuorovaikutustaidot ja kyky motivoida. Vuorovaikutus on luonteeltaan verkostoitumista ja integraatiota tukevaa ja aikaan saavaa*
- *hyvät viestintätaidot, selkeä suullinen ja kirjallinen ilmaisutaito*
- *hyvä paineensietokyky ja ajanhallintataidot*
- *päätöksenteko ja toimeenpanokyky*
- *rohkeus asettaa kunnianhimoisia tavoitteita, rohkeus johtaa”*

Hakuilmoituksessa esitetyn ohella viran täyttöä ohjaavat perustuslain 125 §:n yleiset virkanimitysperusteet. Näitä ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Yleisen käytännön mukaan taidolla tarkoitetaan koulutuksen ja työkokemuksen avulla hankittuja tietoja, kyky viittaa henkilön tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin ja koeteltu kansalaiskunto tarkoittaa yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä.

Määräaikaan 4.4.2022 klo 16.00 mennessä virkaa haki yhdeksän hakijaa. Hakijat olivat Timo Aronkytö, Olli Huuskonen, Minna Hyvönen, Emma Lehto, Satu Relander-Mäkinen, Sisko Ruuska, Raija Saari, Tanja Sandell ja Toni Tidenberg.

Rekrytointiryhmä, johon kuuluivat Maarit Raja-Aho (puheenjohtaja), Sirkka-Liisa Kähärä (varapuheenjohtaja), Lauri Kaira, Antero Eerola, Olga Gilbert, Pirkko Letto, Pirjo Luokkala, Tanja Aidanjuuri sekä HR-valmistelujohtaja Anne Sivula, hallintovalmistelujohtaja Mikko Hokkanen sekä päätöksenteon valmistelupäällikkö Riikka Liljeroos (sihteeri) kokoontui 4.4.2022. Rekrytointiryhmä päätti yksimielisesti jälkeen haastatella hyvinvointialuejohtajan virkaan saapuneista hakemuksista Timo Aronkydön ja Olli Huuskosen. Haastattelut järjestettiin 6.4.2022 sähköisesti Teamsin välityksellä. Muistiot rekrytointiryhmän kokouksista 4.4.2022 ja 6.4.2022 liitteineen ovat oheismateriaalina. Hakijoiden ansiovertailu on liitteenä.

Kokouksessaan 6.4.2022 rekrytointiryhmä päätti esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että hyvinvointialuejohtajaksi valitaan joko Timo Aronkytö tai Olli Huuskonen.

Tarkoituksena on, että asia etenisi jo aluevaltuuston 19.4.2022 päätöksentekoon. Aluevaltuuston valtuustoryhmät saavat mahdollisuuden haastatella Huuskosta ja Aronkytöä ennen aluevaltuuston kokousta. HR-valmistelujohtaja koordinoi haastatteluajankohdat valtuustoryhmille.

Lain hyvinvointialueesta 45 §:n mukaan hyvinvointialuejohtajan valitsee aluevaltuusto. Hyvinvointialuejohtaja voidaan valita joko toistaiseksi tai määräajaksi ja hän on virkasuhteessa hyvinvointialueeseen. Jos hyvinvointialuejohtajan vaalissa kukaan ei ole saanut yli puolta

annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi. Hyvinvointialuejohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa aluehallituksen puolesta sekä saada hyvinvointialueen viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus. Johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen puheenjohtajan työnjaosta hyvinvointialueen johtamisessa. Otettaessa sopimukseen työnjakoa koskevia määräyksiä on otettava huomioon, mitä hallintosäännössä määrätään. Johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä menettelytavoista, joilla johtajan viran hoitamiseen liittyvät erimielisyydet 47 §:ssä tarkoitetun menettelyn sijasta ratkaistaan. Johtajasopimuksessa voidaan tällöin menettelyn ohella sopia johtajalle maksettavasta erokorvauksesta.

Aluehallitus on kokouksessaan 15.3.2022 § 7 käynyt lähetekeskustelun alustavasta luonnoksesta koskien hyvinvointialuejohtajan johtajasopimusta. Luonnos johtajasopimuksesta on oheismateriaalina.

Lain 47 §:n mukaan aluevaltuusto voi irtisanoa hyvinvointialuejohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt aluevaltuuston luottamuksen. Asia tulee vireille aluehallituksen esityksestä tai vähintään neljäosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa johtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu, ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi. Irtisanomisen tai muihin tehtäviin siirtämisen edellytyksenä on, että sitä kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla johtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

Lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 4 §:n mukaan virkasuhteeseen ottaminen edellyttää julkista hakumenettelyä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Haku aika on vähintään 14 kalenteripäivää siitä, kun ilmoitus on julkaistu kuntalain 108 §:ssä tai hyvinvointialueesta annetun lain 113 §:ssä säädetyllä tavalla. Edelleen lain 5 §:n mukaan *"sellaiseen virkasuhteeseen, joka on ollut julkisesti haettavana, voidaan ottaa vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijan kelpoisuudesta. Kunnanjohtajan virkaan ja valtuuston päätöksen mukaisesti muuhunkin kunnan virkasuhteeseen voidaan suostumuksensa nojalla ottaa sellainenkin henkilö, joka ei ole hakenut sitä ja jonka kelpoisuudesta on esitetty selvitys."* Hyvinvointialuejohtajaa ei siten ole mahdollista valita suostumusmenettelyllä, vaan jokaisen hakijan on jätettävä virallinen hakemus julkisen hakumenettelyn kautta.

Edelleen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 51 §:n mukaan: *"Aluevaltuusto päättää hyvinvointialuejohtajan ja toimialajohtajien valinnasta Hyvinvointialuejohtaja valitsee suorat alaisensa, jotka eivät ole toimialajohtajia. Lisäksi hyvinvointialuejohtaja päättää toimialajohtajan avoimen viran hoitajan. Vuonna 2022 ennen toimialajohtajan virassaan aloittamista hyvinvointialuejohtajan toimivaltaan kuuluu päättää palvelualuejohtajien valinnasta. Toimialajohtaja, palvelualuejohtaja ja tehtäväalueen päällikkö ja toimintayksikön esihenkilö valitsee alaisensa muun alaisensa henkilöstön. Palkkauksessa on huomioitava mahdolliset täyttölupamääräykset. Palvelussuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen päättää myös valittavan palkkauksesta noudattaen hyvinvointialueen palkkausjärjestelmää. Palvelussuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisen päättää myös valittavan koeajan määräämisestä tai siitä sopimisesta."*

Oheismateriaali:

- Muistio rekrytointiryhmän kokouksesta 4.4.2022 liitteinen
- Muistio rekrytointiryhmän kokouksesta 6.4.2022 liitteinen
- Alustava luonnos hyvinvointialuejohtajan johtajasopimuksesta
- Hakuilmoitus

Liitteet:

- Hakijavertailu (hakijoiden ansiovertailu)

Ehdotus

Aluehallitus päättää:

1. että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä hallintosäännön 150 §:n mukaisesti;
2. esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää:
 1. suorittaa hyvinvointialuejohtajan virkavaalin;
 2. todeta, että valinta on ehdollinen siihen asti, kunnes virkaan valittu on esittänyt hyväksyttävän todistuksen terveydentilastaan;
 3. hyvinvointialuejohtajan palkan;
 4. että virkaa täytettäessä noudatetaan kuuden kuukauden koeaikaa;
 5. todeta, että hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus.
3. käydä jatkolähetekeskustelun alustavasta luonnoksesta koskien hyvinvointialuejohtajan johtajasopimusta.

Kokouskäsittely

Hyvinvointialueen muutosjohtaja Timo Aronkytö ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 21.10 (osallisuusjäävi).

Asian käsittelyn aikana pidettiin neuvottelutauko klo 21.13-21.54.

Päätösehdotus käsiteltiin kohdittain.

Kohdat 1,2.1. ja 2.2. hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Kohta 2.3.:

Aluehallituksen puheenjohtaja teki muutetun päätösehdotuksen, jonka mukaan kohta 2.3. muutetaan siten, että hyvinvointialuejohtajan palkka on 15 500 € kuukaudessa, jonka lisäksi tulee autoetu ja puhelinetu.

Päätettyään asiasta käydyn keskustelun aluehallituksen puheenjohtaja totesi, että Antero Eerola oli tehnyt pohjaehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen. Muutosehdotus kuului seuraavasti: "Esitys esityslistan kohtaan 54. päätöskohtaan 2.3. -POIS: "hyvinvointialuejohtajan palkan" TILALLE: "hyvinvointialuejohtajan palkan olevan 13 390 euroa kuussa"." Antero Eerolan muutosehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi kannattamattomana.

Kohdat 2.4., 2.5. ja 3 hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Päätös

Aluehallitus päätti:

1. että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä hallintosäännön 150 §:n mukaisesti;
2. esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää:
 1. suorittaa hyvinvointialuejohtajan virkavaalin;
 2. todeta, että valinta on ehdollinen siihen asti, kunnes virkaan valittu on esittänyt hyväksyttävän todistuksen terveydentilastaan;
 3. että hyvinvointialuejohtajan palkka on 15 500 € kuukaudessa, jonka lisäksi tulee autoetu ja puhelinetu;
 4. että virkaa täytettäessä noudatetaan kuuden kuukauden koeaikaa;
 5. todeta, että hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus.
3. käydä jatkolähetekeskustelun alustavasta luonnoksesta koskien hyvinvointialuejohtajan johtajasopimusta.

Lisätietoja päätöksestä antaa hallintovalmistelujohtaja Mikko Hokkanen, mikko.hokkanen@vantaa.fi.

Oheismateriaali:

- Muistio rekrytointiryhmän kokouksesta 4.4.2022 liitteinen
- Muistio rekrytointiryhmän kokouksesta 6.4.2022 liitteinen (sis. saapuneet hakemukset)
- Hakuilmoitus

Liitteet:

- Hakijavertailu (hakijoiden ansiovertailu)

Ehdotus

Aluevaltuusto 19.4.2022

Aluevaltuusto päättää:

1. suorittaa hyvinvointialuejohtajan virkavaalin;
2. todeta, että valinta on ehdollinen siihen asti, kunnes virkaan valittu on esittänyt hyväksyttävän todistuksen terveydentilastaan;
3. että hyvinvointialuejohtajan palkka on 15 500 € kuukaudessa, jonka lisäksi tulee autoetu ja puhelinetu;
4. että virkaa täytettäessä noudatetaan kuuden kuukauden koeaikaa;
5. todeta, että hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus.

Kokouskäsitely

Timo Aronkytö ja Olli Huuskonen ilmoittivat olevansa esteellisiä asiassa (osallisuusjäävi) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.22.

Päätösehdotus käsiteltiin kohdittain. Lauri Kaira saapui takaisin kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 19.24. Lisäksi käsittelyn aikana pidettiin kokoustauko klo 19.36-19.39.

Aluevaltuusto suoritti ensin hyvinvointialuejohtajan virkavaalin. Aluevaltuuston puheenjohtaja esitti, että vaali suoritetaan enemmistövaalina suljettuna lippuäänestyksenä. Hallintosäännön 122 §:n mukaan *"Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei aluevaltuusto toisin päättä"*.

Pöytäkirjantarkastajat jakoivat äänestysliput aluevaltuutetuille. Aluevaltuuston puheenjohtaja ohjeisti, että äänestyslippuun tulee kirjoittaa äänestettävän henkilön sukunimi tai koko nimi. Aluevaltuutetut toivat äänestysliput vaaliurnaun aluevaltuuston puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Tämän jälkeen pidettiin kokoustauko klo 19.55-20.06, minkä aikana pöytäkirjantarkastajat suorittivat ääntenlaskun. Kokoustauon jälkeen he ilmoittivat aluevaltuuston puheenjohtajalle virkavaalin tuloksen, minkä aluevaltuuston puheenjohtaja totesi aluevaltuustolle. Hyvinvointialuejohtajan virkavaalissa Timo Aronkytö oli saanut 57 ääntä, Olli Huuskonen 11 ääntä ja Raija Saari 1 äänen, joten aluevaltuusto valitsi Timo Aronkydön Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyvinvointialuejohtajaksi.

Päätösehdotuksen kohdat 2-5 hyväksyttiin yksimielisesti ilman keskustelua.

Päätöksenteon jälkeen Timo Aronkytö ja Olli Huuskonen saapuivat takaisin kokoukseen klo 20.09.

Päätös

Aluevaltuusto päätti:

1. valita suoritettun virkavaalin perusteella hyvinvointialuejohtajan virkaan Timo Aronkydön;
2. todeta, että valinta on ehdollinen siihen asti, kunnes virkaan valittu on esittänyt hyväksyttävän todistuksen terveydentilastaan;
3. että hyvinvointialuejohtajan palkka on 15 500 € kuukaudessa, jonka lisäksi tulee autoetu ja puhelinetu;
4. että virkaa täytettäessä noudatetaan kuuden kuukauden koeaikaa;
5. todeta, että hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus.

Lisätietoja päätöksestä antaa hallintovalmistelujohtaja Mikko Hokkanen, mikko.hokkanen@vantaa.fi.

§ 44**Valtuustoaloitteet**

Kokouksen aikana jätettiin seuraavat valtuustoaloitteet:

1. Keskustan aluevaltuustoryhmän valtuustoaloite **"Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ateriahankintojen kilpailutuksen korkeatasoiset laatuvaatimukset"**. Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 23 aluevaltuutettua. Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Valtuustoaloitteen allekirjoittaneet esittävät, että:

- 1. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue toimii vastuullisten elintarvikehankintojen suunnannäyttäjänä.*
- 2. Hyvinvointialueen ateriahankintojen kilpailutuksessa asetetaan korkeatasoiset ja kokonaiskestävyyden huomioivat laatuvaatimukset koko ruokaketjulle aina pelloilta pöytään saakka.*
- 3. Hyvinvointialueen ateriahankinnoissa noudatetaan valtioneuvoston periaatepäätöstä vastuullisista ruokahankinnoista sekä tukeudutaan laatuvaatimusten laatimisessa maa- ja metsätalousministeriön johdolla laadittuun uuteen Vastuullisten ruokapalveluiden hankintaoppaaseen.*

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on kilpailuttamassa aluehallituksen 7.4.2022 päätöksen mukaisesti hyvinvointialueen ateria- ja puhtauspalveluiden hankintaa kevään 2022 aikana.

Aluehallituksen päätöksen mukaan hankinnan valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus ja kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on kilpailutettavan kokonaisuuden vertailuhinnaltaan halvin. Halvin hinta on valittu valintaperusteeksi sen vuoksi, että hyvinvointialue tulee asettamaan hankinnan vähimmäisvaatimuksena olevat laatuvaatimukset riittävän korkealle tasolle, minkä perusteella hankinnan laatutekijöistä voidaan varmistua. Tarjoaja, joka ei sitoudu asetettuihin laatuvaatimuksiin, suljetaan aluehallituksen mukaan tarjouskilpailusta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ruokahankintojen laatukriteerien tulee olla sellaisia, että ne noudattavat syksyllä 2020 valtioneuvoston tekemää periaatepäätöstä vastuullisista ruokahankinnoista. Strategia on laadittu yhteistyössä julkisen sektorin hankkijoiden ja tarjoajien kanssa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen tavoitteena on lisätä vastuullisesti ja kestävästi tuotettujen raaka-aineiden ja palvelujen käyttöä julkisissa ruokahankinnoissa. Periaatepäätöksen mukaan hankinnoissa on kiinnitettävä huomiota erityisesti kotimaisten raaka-aineiden käyttöön ruokapalveluissa. Linjauksessa kannustetaan lisäämään lähi- ja luomuruuan sekä kalan osuutta julkisissa elintarvikehankinnoissa.

Vantaalaiset ja keravalaiset kiinnittävät muiden suomalaisten tavoin ruuan laatuun ja alkuperään huomiota asioidessaan itse kaupassa tai ravintolassa. Yhtäläisesti ruuan laatu ja alkuperä ovat merkityksellisiä myös silloin kun kyse on hyvinvointialueen ateriapalveluista. Kestävästi toteutetut julkiset ruokahankinnat vahvistavat huoltovarmuutta ja Suomen omavaraisuustavoitteita. Hyvinvointialueen ateriapalveluiden ennakoitu arvo on mittaluokaltaan varsin merkittävä, noin 4,1 miljoonaa euroa vuodessa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan julkisten ruokahankintojen tulee noudattaa kokonaiskestävyyden periaatteita, kuten hyviä viljelymenetelmiä, eläinten hyvinvointia ja elintarviketurvallisuutta, tukien samalla hyvää ravitsemusta ja terveyttä. Kokonaiskestävyys huomioi ruuan koko tuotantoketjun pellolta pöytään asti. Käytännössä esimerkiksi lihaa ostettaessa voidaan laatukriteerinä edellyttää, että se on tuotettu Suomen lainsäädäntöä vastaavalla tavalla tai pakastemarjoista edellyttää, että niitä on voitava käyttää ilman kuumentamista.

Joulukuussa 2021 julkaistu maa- ja metsätalousministeriön johdolla laadittu Vastuullisten ruokapalveluiden hankintaopas neuvoo konkreettisesti, miten ruokapalvelua kehitetään vastuulliseksi, laadukkaaksi ja vastaamaan sille asetettuja vaatimuksia. Opas on suunnattu päättäjille ja julkisten ruokapalveluiden järjestäjille, hankinnasta vastaaville ja kehittäjille.

Keskustan valtuustoryhmän ja muiden aloitteen allekirjoittaneiden mielestä on monta hyvää syytä hankkia kestävästi tuotettua ruokaa, painottaen erityisesti kotimaisen ruoan merkitystä."

2. Vihreän valtuustoryhmän valtuustoaloite **"Ilmasto- ja kestävyysstrategia Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle"**. Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 10 aluevaltuutettua. Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Hyvinvointialueiden pitkän aikavälin toimintaa ohjaa hyvinvointialuestrategia. Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että hyvinvointialuestrategiassa yhtenä läpilleikkaavana teemana on kestävyysnäkökulma. Lisäksi esitämme, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue laatii erillisen ilmasto- ja ympäristöstrategian.

Merkittävänä julkisten resurssien käyttäjänä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on tärkeä toimija hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa, sekä kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Se, millä tavoin julkiset hankinnat, kiinteistönhallinta sekä erilaiset palvelut siivouksesta kuljetuspalveluihin järjestetään, vaikuttaa merkittävästi alueen ilmastopäätösihin ja muihin ympäristövaikutuksiin.

Hillitsemättömän ilmaston- ja ympäristönmuutoksen taloudelliset vaikutukset ovat mittavat. Strategia auttaa pitkällä aikavälillä hillitsemään kustannusten kasvua. Vauhdilla lämpenevä ilmasto lisää terveysriskejä ja uhkaa ihmisten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti, joten ilmastomuutoksen lieventäminen ja strateginen sopeutumistyö tukee hyvinvointialuetta perustehtävässään. Negatiiviset vaikutukset kasautuvat usein sosioekonomisesti jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleville ja syventävät eriarvoistumista.

Ilmasto- ja ympäristöstrategian kautta hyvinvointialue auttaa luomaan osaltaan ilmastotoivoa sekä sopeutumaan ilmastomuutoksen tuomiin moninlaisiin haasteisiin. Poikkileikkaava kestävyysnäkökulma on tärkeä osa hyvinvointialueen strategiaa alusta alkaen, taaten osaltaan turvallisen siirtymän ja suuntaavat hyvinvointialueen tulevaisuuden toiminnalle muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue voi käyttää strategian laadinnan pohjana Vantaan ja Keravan kaupunkien hiilineutraalius- ja kestävyysstrategioita sekä sairaanhoitopiirien ympäristöohjelmia."

3. KD aluevaltuustoryhmän valtuustoaloite **"Valtuustoaloite pysyvien hoito- ja palvelusuhteiden kehittämiseen Vantaa-Kerava hyvinvointialueella"**.

Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 28 aluevaltuutettua. Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Pysyvät hoito- ja palvelusuhteet sote-alalla ovat konkreettinen keino tuottaa säästöjä ja varmistaa palvelujen laatu. Kun lääkäri/sosiaalityöntekijä/kotihoidon työntekijä jne. tuntee asiakkaansa, hän hahmottaa kokonaistilanteen selkeästi.

Kotihoidossa ja muissa sosiaalipalveluissa on jatkuvuuteen panostettava. Jos ikääntyvän luona käy kuukauden aikana kymmeniä eri toimijoita, ei voida puhua hyvästä hoivasta. Pysyvät asiakassuhteet mahdollistavat toimintakyvyn muutosten seuraamisen ja näin voidaan vähentää esimerkiksi kaatumisista johtuvaa tarpeetonta kärsimystä ja kustannusten kasvua.

Asiakkaat myös usein kertovat avoimemmin vaivoistaan ja elintavoistaan tutulle kuin vaihtuville lääkäreille. Tutun lääkärin ohjeita noudatetaan paremmin ja asiakkaat ottavat vastuuta omasta terveydestään. Tutun lääkärin kanssa voi hoitaa asioita turvallisesti myös puhelimitse tai videon välityksellä.

Asiakkaat myös arvostavat pysyvää hoito- ja palvelusuhdetta. Viimeisten vuosikymmenten aikana jatkuvuus vastaanotoilla on kuitenkin vähentynyt. Asiakkaiden turvattomuus on lisääntynyt ja tämä synnyttää tarvetta lisäkäynteihin. Vastuu ja hoidon seuranta ovat vaarassa pirstoutua. Kuka on vastuussa hoidosta, jos lääkärit vaihtuvat tiuhaan?

Terveyskustannuksista 80 % kertyy paljon palveluja tarvitsevista. Erityisesti heille pysyvä hoito- ja palvelusuhde on äärimmäisen tärkeä. Se voidaan toteuttaa joko aluevastuu-, omalääkäri- tai perhelääkärimallilla. On myös tärkeää muodostaa hoidossa mukana olevien ammattilaisten tiimimalli.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaa-Kerava hyvinvointialueella lähdetään kehittämään pysyviin hoito- ja palvelusuhteisiin perustuvia malleja sekä terveydenhuollossa että sosiaalipalveluissa ja niiden kehittämiseen varataan riittävät resurssit."

4. Reija Frimanin valtuustoaloite **"Kulttuurihyvinvointi osaksi sosiaali- ja terveystaloutta"**. Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 21 aluevaltuutettua.

Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Kulttuurilla ja taiteella on todettu olevan lukuisia ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia. Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ryhtyy kehittämään kulttuurihyvinvointia osana sosiaali- ja terveystaloutta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Taide- ja kulttuurilähtöiset hyvinvointipalvelut eli kulttuurihyvinvointi on tunnistettu tärkeäksi osaksi hyvinvointitaloutta, joka luo mahdollisuuksia lisätä kestävää hyvinvointia ja talouskasvua samanaikaisesti.

Maailman terveysjärjestö WHO on julkaissut raportin taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista. Raportin mukaan taiteet voivat tukea hoitoa ja hoivaa, auttavat sairauksien kanssa pärjäämisessä sekä ehkäisevät terveysongelmia. Taiteisiin osallistumisen on havaittu muun muassa vähentävän riskiä dementian sekä masennuksen kehittymiseen. Taiteilla on terapeuttista voimaa: esimerkiksi musiikin on havaittu voivan vähentää psykoottisuuden oireita psykoosista kärsivillä. Vahvaa tutkimusnäyttöä on saatu myös esimerkiksi musiikin käytöllä sairaaloissa ennen leikkaustoimenpidettä, taidetoiminnan sisällyttämisellä muistihäiriöistä kärsivien henkilöiden arkeen, ja yhteisöllisten taideohjelmien toteuttamisella mielenterveyden tukemiseksi.

WHO suosittelee taiteen ja kulttuurin hyödyntämistä terveydenhuollon osana. Hyvinvointialueella suositusta tukisi esimerkiksi kulttuurireseptien tai kulttuuriläheteiden käyttöön.

Yleistä tietoisuutta taideosallistumisen potentiaalisista terveyshyödyistä tulee edistää aktiivisesti. On tärkeää, että monipuolisten taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa turvataan kaikille väestö- ja ikäryhmille, erityisesti vähemmistöille.

Esitämme, että kulttuurihyvinvointi sisällytetään osaksi hyvinvointialuestrategiaa. Lisäksi esitämme, että hyvinvointialue ryhtyy selvittämään, millä keinoin kulttuurihyvinvointi parhaiten vakiinnutetaan osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää.

Lähteet:

WHO: "What is the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review (2019)"

5. Jussi Saramon valtuustoaloite "**Valtuustoaloite neurokirjostrategian laatimiseksi**". Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 20 aluevaltuutettua. Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Neuropsykiatristen diagnoosien määrä on kasvussa ja laskentatavasta riippuen jopa 10 % väestöstä voidaan katsoa neurokirjon henkilöksi. Valtava määrä ihmisiä jää kuitenkin edelleen vaille diagnoosia ja palveluissa on lukuisia poikkileikkaavia ongelmia.

Neurokirjon ihmiset, johon kuuluvat muun muassa autismikirjo, ADHD sekä Touretten oireyhtymä, kohtaavat jatkuvasti haasteita elämänkaaren eri vaiheissa. Haasteita ja ongelmia tuen tarpeiden ymmärryksessä esiintyy laajamittaisesti jo varhaiskasvatuksessa, koulussa ja opiskeluissa.

Suuresta tarpeesta huolimatta neurokirjon ihmisten palvelut ovat hajanaisia, tuottamisvastuut epäselviä eikä riittävää, tarvittavaa ja oikea-aikaista tukea usein saada. Tämän lisäksi palveluiden toteuttamisessa on suuria epätasa-arvoisuuksia ja oikeudet eri tukimuotoihin jäävät perheiden selvittelyn varaan, missä voi mennä monella vuosia. Diagnoosin saamisen pitkittyminen aiheuttaa negatiivisen kierteen ja aiheuttaa ongelmia yksilön ja yhteiskunnan tasolla. Erityisesti siirtymävaiheissa on suurentunut riski sille, että neurokirjon ihminen ei saa tarvitsemaan apua ja tukea.

Perusterveydenhuollossa osaaminen vaihtelee suuresti ja hoitopolut ovat sattumanvaraisia. Erityisesti mielenterveyspalveluissa neurokirjon tuntemus on olennaista, sillä henkilöiden mielenterveysdiagnoosi voi peittää alleen neuropsykiatriset häiriöt.

Autismikirjon diagnoosin saaneista jopa 40 prosentilla on myös jokin psykiatrinen diagnoosi, minkä lisäksi heillä on kohonnut itsemurhariski.

Yksi suuri ongelma on myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä yksilöllisten ja opetusjärjestelyjen toteutus, joka vaihtelee alueittain ja monin paikoin puutteellisesti erityisesti autismikirjon lapsilla ja nuorilla. Tuen tarpeita ei aina tunnisteta, sillä jokaisella on yksilölliset ja vaihtelevat oireet, vahvuudet ja tuen tarpeet.

Palveluiden hajanaisuuden, ammattilaisten osaamispuutteiden, koulunkäynnin tuen sekä perusterveydenhoidon vaihtelevan neurokirjon tuntemuksen vuoksi haasteet heijastuvat herkästi myös henkilön läheisten elämään sekä koko perheen jaksamiseen. Omaiset joutuvat usein tekemään tehtäviä, jotka kuuluisivat yhteiskunnalle.

Neuropsykiatrisen strategian avulla voidaan eheyttää neuropsykiatrisia palveluita, parantaa palveluiden laatua ja henkilöstön osaamista, selkeyttää erilaisia tukimuotoja ja kehittää nivelvaiheiden tukea.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ryhtyy toimenpiteisiin neurokirjostrategian valmistelemiseksi."

6. Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmän valtuustoaloite **"Ennaltaehkäisevää työtä matalalla kynnyksellä"**. Valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 37 aluevaltuutettua. Valtuustoaloite kuului seuraavasti:

"Sote-uudistuksessa ja hyvinvointialueen tulevaisuuden sote-keskus-hankkeessa on yhdeksi tärkeäksi tavoitteeksi määritelty siirtyminen pois raskaista palveluista kohti ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa toimintamallia ja työtapaa. Ennaltaehkäisevään työhön siirtyminen vahvistaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Se on myös väline hillitä kustannusten kasvua.

Ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä ja merkitystä painottaa erityisesti korona-aikana muodostunut hoito- ja palveluvelka, jolloin useiden sairauksien diagnostiikka ja hoito on viivästynyt ja palvelujen tarve kasvanut. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat ihmiset pystyvät heikoimmin suojautumaan yhteiskunnallisilta kriiseiltä ja kriisien vaikutukset heidän elämäänsä ovat yleensä kaikkein dramaattisimmat.

Tarve sosiaalipalveluille ja etenkin matalan kynnyksen sosiaalipalveluille on kasvanut koronan aikana. Korona-aikana erityisesti alle 15-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset ovat yleistyneet ja raaistuneet ja lastensuojelun asiakkaiden mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet paljon. Meillä on käsissämme akuutti, välitön hätä ja suuri tarve etsiä uusia keinoja vaikuttaa tilanteeseen.

Vantaa-Keravan hyvinvointialueen palvelut ja kuntien hyvinvointityö tulee kytkeä tiiviisti toisiinsa ja aloittaa tämä työ välittömästi, ilman viiveitä. Ennaltaehkäisevässä työssä tulee systemaattisesti ja koordinoitusti yhdistää hyvinvointialueen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon toiminta eri järjestöjen ja kuntien vastuulla olevan hyvinvointityön kanssa.

Ennaltaehkäisevä työ tulee jalkauttaa sinne, missä ihmiset liikkuvat ja tapaavat toisiaan. Palvelujen saatavuus on tehtävä helpoksi. Matalan kynnyksen palvelujen tarjoaminen vaatii myös innovatiivista uusien toimintatapojen miettimistä ja käytäntöön viemistä. Ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen palvelujen kasvava tarve koskettaa kaikkia ikäluokkia, raskaudesta viimeisiin elinvuosiin.

Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittävät hyvinvointialueelle, että se alkaa välittömästi kartoittamaan:

- a) ennaltaehkäisevän työn muotoja kussakin ikäryhmässä*
- b) miettimään uusia innovatiivisia tapoja toteuttaa ennaltaehkäisevää toimintaa*
- c) miettimään toimintamalleja, miten ennaltaehkäiseviä palveluja tarjotaan ns. matalan kynnyksen periaatteella mahdollisimman lähellä ihmisiä ja*
- d) valmisteluun otetaan välittömästi erilaiset järjestöt ja kuntien hyvinvointityö.*
- e) Tästä valmistelusta rakennetaan systemaattinen mallinnus, miten ennaltaehkäisevä työ jalkautetaan läpi hyvinvointialueen kaikkialle toimintaan. Ennaltaehkäisevän mallin koordinointi ja sen vaikuttavuuden arvioiminen tehdään osaksi mallin rakentamista."*

Päätös

Aluevaltuusto päätti yksimielisesti merkitä tiedoksi saapuneet valtuustoaloitteet ja lähettää ne aluehallituksen valmisteltavaksi.

Lisätietoja päätöksestä antaa päätöksenteon valmistelupäällikkö Riikka Liljeroos,riikka.liljeroos@vantaa.fi.

Aluevalitusohje

§40, §41, §42, §43

Aluevalitusohje

Valitusoikeus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen kuitenkin hakea muutosta aluevalituksella myös asianosainen sekä hyvinvointialueen jäsen. (Laki hyvinvointialueesta 142 §.)

Aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolla (<https://vakehyva.cloudnc.fi>).

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 270 euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakukielto

§38, §39, §44

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.

(Laki hyvinvointialueesta 141 §)